

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası
www.tqdk.gov.az | wap.tqdk.gov.az | www.abiturient.az | www.mekteb.edu.az | www.elachi.edu.az

Respublikanın ümumtəhsil məktəblərinin 6-cı sinifləri üçün “Riyaziyyat” dərslik komplekti

Müəlliflər: *Sevda İsmayılova*
Arzu Hüseynova

Bakı: Şərq-Qərb, 2013.

Dərslik komplekti ilə bağlı TQDK-ya daxil olmuş və açıq müzakirələrdə bildirilmiş qeydlər, iradlar və təkliflər əsasında hazırlanmış

YEKUN RƏY

Yekun rəy aşağıdakı meyarlar əsasında formalaşmışdır:

1. **Məzmunun işlənməsi baxımından;**
2. **Dil və yazı üslubu baxımından;**
3. **Dizayn və bədii tərtibat baxımından;**
4. **Tapşırıqların elmi-metodiki uyğunluğu baxımından;**
5. **“Müəllim üçün metodik vəsait”in (MMV-nin) məzmununun işlənməsi baxımından.**

1. Məzmunun işlənməsi baxımından

Dərslik komplekti dərslik və müəllim üçün metodik vəsaitdən ibarətdir. Dərslik 8 tədris vahidi üzrə (“I. Adi kəsrlər”, “II. Nisbət. Tənasüb. Faiz”, “III. Tam ədədlər”, “IV. Riyazi ifadə. Tənlik. Bərabərsizlik”, “V. Koordinatlar. Funksiya”, “VI. Bucaq. Çevrə. Simmetriya”, “VII. Ölçmələr, sahə, həcm”, “VIII. Statistika. Ehtimal”) 78 mövzunu əhatə etmişdir. Dərslikdəki materiallar yeni təhsil proqramına (kurikulum) əsasən 5 məzmun xətti üzrə əsas və alt standartların reallaşdırılmasına yönəlmişdir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi tədris planına əsasən fənnin tədrisinə həftədə 5 saat olmaqla, 160 saat vaxt ayrılmışdır. Bura həmçinin, tədris vahidlərinin sonunda kiçik summativ, yarımilliklərin sonunda böyük summativ qiymətləndirməyə ayrılan vaxt da daxildir.

Dərslikdə **“Özünü yoxla”**, **“Təkrar”**, **“Sadə ədədlər cədvəli”** bölmələrinin və çalışmaların cavablarının səhifələr üzrə verilməsi təqdirəlayiqdir.

Dərslikdə müəyyən qüsurlar var. Bunlar aşağıdakılardır:

Səhifə 9-da “Sadə və mürəkkəb ədədlər” mövzusunda mürəkkəb ədədlər üçün verilmiş tərifin *“Bölgələrinin sayı ikidən çox olan ədədlərə mürəkkəb ədədlər deyilir”* kimi yazılması daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 10-da “Mürəkkəb ədədin sadə vuruqlara ayrılışı” mövzusunun izahında verilmiş **“1-dən böyük hər bir natural ədədi yeganə qayda ilə sadə vuruqların hasili şəkilində göstərmək olar”** fikri tamamilə yanlıştır. Məsələn, 11; 17; 23 və s. ədədlərini heç bir qayda ilə sadə vuruqların hasili kimi göstərmək mümkün deyil. Əslində isə bu fikir belə yazılmalı idi: *“İstənilən mürəkkəb ədədi yeganə qayda ilə sadə vuruqların hasili şəkilində göstərmək olar”*. Digər bir qüsür isə mövzunun izahında 168-in sadə vuruqlara ayrılması sxemi üçün açıqlamanın verilməməsidir. Halbuki bu mövzunun əsas mahiyyəti şagirdlərdə “ədədin sadə

vuruqlara ayrılması” bacarığının formalaşdırılmasından ibarətdir. Mövzunun sonundakı **“168-in sadə vuruqlarının sayı beş, müxtəlif sadə vuruqlarının sayı isə üçdür”** cümləsinin *“168-in sadə vuruqlarının sayı beş (2; 2; 2; 3; 7), müxtəlif sadə vuruqlarının (sadə bölənlərinin) sayı isə üçdür (2; 3; 7)”* kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında verilmiş tərifin əvvəlinə *“Представление числа в виде”* ifadəsi yazılmalıdır.

Səhifə 11-də “Ən böyük ortaq bölən” mövzusunda ədədlərin ən böyük ortaq böləninin tapılması üçün qurulmuş alqoritm tam deyil. Dərslikdə bu qayda aşağıdakı kimi verilmişdir:

“1. Ədədlər sadə vuruqlara ayrılır;

2. Alınmış sadə vuruqlardan eyni (ortaq) olanların hasili tapılır.”

Buradan belə bir sual yaranır: *“Əgər ortaq sadə vuruqlar yoxdursa, onda ən böyük ortaq bölən nəyə bərabərdir?”* Bu sualın cavabını dərslikdə tapmaq mümkün deyil. Ən böyük ortaq bölənin tapılması qaydası aşağıdakı kimi olmalıdır:

“1. Ədədlər sadə vuruqlara ayrılır;

2. Ayrılışlardakı ortaq sadə vuruqların hasili tapılır;

3. Əgər ayrılışlarda ortaq sadə vuruqlar yoxdursa, onda ən böyük ortaq bölən 1 (bir) hesab edilir.”

Yenə həmin səhifədə qarşılıqlı sadə ədədlərə verilmiş **“Birdən başqa ortaq bölənləri olmayan natural ədədlərə qarşılıqlı sadə ədədlər deyilir”** tərfi elmi cəhətdən səhv olmaqla bərabər dil-üslub cəhətdən də qüsurludur. Belə ki, bu ifadə tərif kimi qəbul edilsə idi **“Birdən”** sözü *“1-dən”* kimi, **“bölənləri”** sözü isə *“böləni”* kimi verilməli idi. İkincisi, tərifdən *“ƏBOB-u vahidə bərabər olan istənilən sayda ədəd qarşılıqlı sadədir”* kimi yanlış nəticə alınır. Digər tərəfdən izahatda verilmiş **“Qarşılıqlı sadə ədədlərin ən böyük ortaq böləni 1-ə bərabərdir”** təklifindən sonra **“ƏBOB(17, 35, 44)=1”** kimi nümunənin verilməsi elmi səhvdir. Nəhayət, mövzuda *sadə və qarşılıqlı sadə* ədədlərin münasibətləri müəyyənləşdirilməmişdir. Ona görə də bu səhifənin yenidən işlənməsi tövsiyə edilir.

Dərslikdə əyani şəkildə ən böyük ortaq bölənin tapılmasına aid nümunələrin verilməməsi əsas qüsurlardan biridir.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında verilmiş alqoritmın 1-ci bəndində **“Раскладываем”** deyil, *“Разлагаем”* olmalıdır. Eyni irad **səhifə 14-də** verilmiş alqoritmə də aiddir.

Səhifə 13-də bölmənin köməyi ilə iki ədədin ən böyük ortaq böləninin tapılması qaydası və ona uyğun verilən nümunə düzgün izah olunmamışdır. “**Nümunə**” aşağıdakı kimidir:

$$\begin{aligned} & \text{“Nümunə: } \text{ƏBOB}(420; 150)=? \\ & \quad \text{ƏBOB}(420; 150)=\text{ƏBOB}(42; 15)=\text{ƏBOB}(14; 5) \\ & \quad \quad \quad \swarrow \quad \quad \searrow \\ & \quad \quad \quad 10 \cdot 3=30 \quad \text{Deməli, } \text{ƏBOB}(420; 150)=30\text{”} \end{aligned}$$

Bu bərabərlikdə verilmiş ədədlər cütünün (420 və 150; 42 və 15; 14 və 5) ən böyük ortaq bölənləri tapılırsa, görünər ki, $\text{ƏBOB}(420;150)=30$, $\text{ƏBOB}(42; 15)=3$, $\text{ƏBOB}(14; 5)=1$ -dir. Bu isə onu göstərir ki, 420 və 150-nin ən böyük ortaq böləninin tapılması üçün verilmiş nümunə düzgün deyil. Bu nümunə aşağıdakı kimi olmalıdır:

$$\text{“Nümunə: } \text{ƏBOB}(420; 150)=10 \cdot \text{ƏBOB}(42; 15)=10 \cdot 3 \cdot \text{ƏBOB}(14; 5)=10 \cdot 3 \cdot 1=30\text{.”}$$

Səhifə 14-də “**Ən kiçik ortaq bölünən**” mövzusunda alqoritmin 3-cü bəndində verilmiş “**O birilərin ayrılışından birincinin ayrılışında olmayan vuruqlar götürülüb tamamlanır**” qaydası qüsurludur. Belə ki, burada vuruqların nəyə tamamlanması məlum deyil.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə “**Ən kiçik ortaq bölünən**” mövzusunda verilmiş 1-ci qayda düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 22-də məxrəcləri müxtəlif olan kəsrlərin müqayisəsi üçün verilmiş 1-ci qaydanın hökm kimi səslənməsi düzgün deyil. Dərslikdə bu qayda “**Məxrəcləri müxtəlif olan kəsrləri müqayisə etmək üçün onları ortaq məxrəcə gətirmək və məxrəcləri eyni olan kəsrlər kimi müqayisə etmək lazımdır**” kimi verilmişdir. Buradan belə çıxır ki, məxrəcləri müxtəlif olan kəsrlərin müqayisəsi üçün bu qaydadan başqası yoxdur. Halbuki məxrəcləri müxtəlif olan kəsrlərin müqayisəsi üçün dərslikdə 2-ci və 3-cü qaydalar da verilmişdir. Digər bir qayda – surətləri eyniləşdirməklə aparılan müqayisə qaydası nə MMV-də, nə də dərslikdə verilməmişdir. Bu qayda heç də 1–3-cü qaydalardan az əhəmiyyət kəsb etmir. Dərsliyin rus dilində olan variantında həmin səhifədə verilmiş 3-cü hökm surət və məxrəcləri fərqi eyni olan yalnız düzgün kəsrlər üçün doğrudur. Bu isə orada qeyd olunmamışdır.

Səhifə 24-də “**Müxtəlif məxrəcli kəsrlərin toplanması və çıxılması**” qaydasına “*Mümkün olduqda alınmış kəsri ixtisar etmək lazımdır*” fikri əlavə olunmalıdır.

Səhifə 26-da verilmiş məsələlər riyaziyyatda ənənəvi olaraq istifadə olunan “işçi məsələləri”nə aiddir. Ona görə də dərslikdə bu tip məsələlərin həll üsulunun nəzəri əsaslarla verilməsi məqsədəuyğundur.

Səhifə 27-də qarışıq ədədlərin toplanması və çıxılması üçün verilmiş qaydalar həm qüsurludur, həm də hökm şəklində verilmişdir. Halbuki qarışıq ədədləri düzgün olmayan kəsre çevirməklə də toplamaq və çıxmaq olar. Dərslikdəki misal nümunələri verilən qaydalara uyğun yerinə yetirilməmişdir.

Səhifə 30-da “Kəsrlərin vurulması” mövzusunda verilmiş 2-ci qaydada **“tam ədəd”** deyil, *“natural ədəd”* olmalıdır. Çünki “tam ədəd” anlayışı hələ şagirdlərə məlum deyil və onlar bu anlayışla dərsliyin 75-ci səhifəsində tanış olacaqlar. Həmçinin izahda misal nümunəsinə uyğun olaraq *“İki kəsirin hasili ixtisar olunan kəsirdirsə, surət və məxrəcdəki hasilləri hesablamazdan əvvəl ixtisar etmək lazımdır”* fikrinin sözlə qeyd edilməsi tövsiyə olunur. Eyni tövsiyəni **səhifə 32-də** verilmiş **“Qarışıq ədədlərin vurulması”** mövzusunda da aid etmək olar.

Səhifə 33-də qarşılıqlı tərs ədədlərin tərfi – **“Hasili 1-ə bərabər olan ədədlərə qarşılıqlı tərs ədədlər deyilir”** düzgün deyil. Bu tərifə görə, məsələn, hasili 1-ə bərabər olan $8; \frac{3}{4}$ və $\frac{1}{6}$ ədədləri, həmçinin bu şərti ödəyən istənilən sayda ədədlər də qarşılıqlı tərs ədədlərdir. Bu isə doğru deyil. Çünki qarşılıqlı tərs ədədlər dedikdə, hasili 1-ə bərabər olan yalnız iki ədəd başa düşülür. Odur ki, tərif *“Hasili 1-ə bərabər olan iki ədədə qarşılıqlı tərs ədədlər deyilir”* kimi verilməlidir. Digər tərəfdən, vahidin tərsi haqqında mövzunun izahında və çalışmalarda heç nə verilməmişdir. Həmçinin mövzuda qarışıq ədədin tərsinin tapılmasına aid nə misal nümunəsi, nə də izahat yoxdur.

Səhifə 34-də “Kəsrlərin bölünməsi” mövzusunda natural ədədin adi kəsre və adi kəsirin natural ədədə bölünməsi haqqında qayda verilməmişdir. Həmçinin, mövzuda verilmişdir: **“Kəsri kəsre bölmək üçün bölünəni bölənin tərsi olan ədədə vurmaq lazımdır. Qarışıq ədədləri düzgün olmayan kəsre çevirdikdən sonra bölmə əməli yerinə yetirilir. $a:b = a \times \frac{1}{b}$ ”**. Burada, $a:b = a \cdot \frac{1}{b}$ bərabərliyinin aid olduğu təklifdən yəni birinci cümlədən sonra verilməsi daha düzgün olardı. Çünki onun ikinci cümlədə verilmiş təkliflə əlaqəsi yoxdur. Ümumiyyətlə, qaydalar bir-birinin ardınca deyil, misal nümunəsi ilə birgə verilərsə, mövzu şagirdlər tərəfindən daha aydın başa düşülər.

Səhifə 35-də “Hissəsinə görə ədədin tapılması” mövzusunun izahı tam deyil. Ona görə də şagirdlər bunu başa düşməkdə çətinlik çəkirlər. Çünki **“Araşdırma”** da və **“Həll”** də hissə haqqında danışılmadığı halda, sonda belə bir cümlə verilmişdir: **“Deməli, biz verilmiş hissəsinə görə ədədi tapdıq”**. **“Araşdırma”** da hissə ilə bağlı məsələnin qoyulması yaxşı olar. Həmçinin hissəsinə görə ədədin tapılması qaydası düzgün verilməmişdir. **“Hissəsinə görə ədədi tapmaq üçün həmin ədədi hissə göstərən kəsre bölmək lazımdır”** qaydası əslində, *“Hissəsinə görə ədədi tapmaq üçün verilmiş ədədi hissə göstərən kəsre bölmək lazımdır”* kimi olmalıdır.

Səhifə 40-da “Nisbət” mövzusunda nisbətə verilmiş tərifdə *a* və *b* ədədlərinin sıfırdan fərqli olması qeyd olunmalıdır. Həmin səhifədə verilmiş **“(əvvəlki)”** və **“(sonrakı)”** sözlərinin yazılmasına ehtiyac yoxdur. Dərsliyin rus dilində olan variantında verilmiş iki ədədin nisbətinin tərfi qüsurludur.

Səhifə 45-də “Tənasüb” mövzusunda *“Tənasübün kənar hədlərinin və ya orta hədlərinin yerini dəyişdikdə yenə tənasüb alınır”* xassəsi verilməmişdir. Bu xassə isə çox böyük praktik əhəmiyyətə malikdir və **səhifə 46-da** verilmiş 11-ci məsələnin həlli MMV-də (səh. 54) məhz bu xassəyə əsaslanaraq izah olunmuşdur. Mövzuda **“Tənasübün əsas xassəsi”** qayda və düstur şəklində verilmişdir. Halbuki bu xassəni verməzdən əvvəl misal nümunələri verilməli idi.

Səhifə 46-da 2-ci və 3-cü tapşırığın şərtində **“tənasüb”**, 11-cidə isə **“doğru tənasüb”** ifadəsi verilmişdir. Belə çıxır ki, ya 2-ci və 3-cü, ya da 11-ci tapşırığın şərti düzgün deyil. Çünki əgər *“doğru tənasüb”* varsa, onda *“doğru olmayan tənasüb”* də var. Əslində isə tənasüb doğru bərabərlikdir, doğru olmayan bərabərliyə tənasüb demək olmaz. 11-ci tapşırıqda verilmiş **“doğru tənasüb”** ifadəsi tənasüb haqqında yanlış fikirlər formalaşdırır.

Səhifə 48-də düz mütənasib kəmiyyətlərin xassəsi **“Düz mütənasib kəmiyyətlərin nisbəti sabitdir...”** kimi deyil, *“Düz mütənasib kəmiyyətlərin uyğun qiymətlərinin nisbəti sabitdir...”* kimi verilməlidir.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə ikinci abzasda verilmiş $\frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ bərabərliyi birinci cümlədəki **“как и отношение их периметров”** ifadəsindən sonra yazılmalıdır.

Səhifə 54-də mövzunun izahı üçün verilən məsələnin şərtində **“4 saat”** deyil, **“5 saat”** olmalıdır. Digər tərəfdən tərtib olunmuş məsələlərin həlli üçün qurulmuş tənasübün heç bir izah olmadan verilməsi metodiki cəhətdən düzgün deyil. Əslində, əvvəlcə suallar əsasında tərs mütənasib kəmiyyətlər haqqında müəyyən cizgilər

yaratmaq, sonra isə məsələlərin həlli üçün verilmiş tənəsübə müraciət etmək lazım idi.

Səhifə 56-da “Ədədin verilmiş ədədlərlə tərs mütənasib hissələrə bölünməsi” mövzusunun izahında verilmiş məsələnin həlli $\frac{1}{3} : \frac{1}{4} : \frac{1}{4} = 20 : 15 : 12$ bərabərliyi əsasında reallaşdırılmışdır. Bu bərabərliyin necə yarandığı haqqında isə dərslikdə və MMV-də məlumat verilməmişdir. Bu isə elmi-metodiki cəhətdən düzgün hesab edilə bilməz.

Səhifə 61-də “Faizinə görə ədədin tapılması” mövzusunda verilmiş **“Faizinə görə ədədi tapmaq üçün ədədi faiz göstərən ədədə bölmək lazımdır”** qaydası düzgün deyil. Həmin qayda *“Faizinə görə ədədi tapmaq üçün ədədi faiz göstərən ədədə bölüb, yüzə vurmaq lazımdır”* kimi olmalıdır.

Səhifə 63-də verilmiş **“İki ədədin nisbətini faizlə ifadəsi”** mövzusunun izahı tam deyil. Həmin səhifədə 8-ci tapşırıqda birdən-birə faiz məsələlərinin tənəsüb yolu ilə həlli üçün sxem verilmişdir. Halbuki bu üsul əvvəlki mövzularda izah edilməli idi. Eyni irad **səhifə 65-də** verilən **“Kəmiyyətlərin dəyişməsinin faizlə ifadəsi”** mövzusunə da aiddir.

Səhifə 69-da “Araşdırma”da verilən tənlik şagirdlər üçün məlum olmayan xassə (*“Tənliyin hər iki tərəfini sıfırdan fərqli eyni bir ədədə vurduqda və ya böldükdə onunla eynigüclü tənlik alınır”*) əsasında həll edilmişdir.

Bu iradlara əsasən belə qənaətə gəlinir ki, dərslikdə birinci yarımlı üçün nəzərdə tutulmuş **“1.2.2. Vurma və bölmənin xassələrini tətbiq edir”, “1.2.4. Adi və onluq kəsrlər üzərində hesab əməllərini yerinə yetirir”, “1.2.5. Nisbət, tənəsüb, düz mütənasib, tərs mütənasib kəmiyyətlərə və faizə aid sadə məsələləri həll edir”** standartları qismən reallaşmışdır.

“1.3.1. Praktik məsələlərin həllində təqribi qiymətləndirmədən istifadə edir” standartının formalaşdırılması dərsliyin 57-ci səhifəsində verilmiş **“Miqyas”** mövzusunda nəzərdə tutulmuşdur (Bax: MMV, səhifə 67). Amma miqyas dəqiq ölçü olduğuna görə, bu mövzunun yuxarıda adı çəkilən standartda uyğunlaşdırılması düzgün hesab edilə bilməz.

Səhifə 71-də “Müsbət və mənfi ədədlər” mövzusunun izahı qüsurludur. Əvvəla, termometrin $+15^{\circ}\text{C}$ və -10°C göstəricilərinin necə oxunması, yəni müsbət 15 dərəcə Selsi, mənfi 10 dərəcə Selsi haqqında heç bir məlumat verilməmişdir. Həmçinin, heç bir yerdə qeyd olunmamışdır ki, müsbət ədədlərin qarşısında “+” işarəsi qoyulmur və əksinə, ədədin qarşısında “+” işarəsi qoyulmayıbsa, ədəd

müsbətdir. Bu izah olmadığına görə dərsliyin sonrakı səhifələrində müsbət ədədlərin qarşısında “+” işarəsi bəzən qoyulmuş, bəzən də qoyulmamışdır. Məsələn, **səhifə 75-də** mövzunun izahında “**-5-in əksi 5 (və ya +5)-dir**”, **səhifə 82-də** mövzunun izahında “**(-8)+(7) = -8+7**”, **səhifə 87-də** 6-cı tapşırıqda “**+1, +2, +3, +4, +5**” kimi yazılışlara rast gəlinir ki, bu da şagirdlərdə çaşqınlıq yarada bilər. Çünki bu halda şagirdlərdə yanlış fikir yarana bilər ki, “5” və “+5” başqa-başqa ədədlərdir. Halbuki bunlar eyni ədədlərdir.

Səhifə 73-də “Ədəd oxu” mövzusunda **“Hesablama başlanğıcı (koordinat başlanğıcı), vahid parçası və istiqaməti verilmiş ox ədəd oxu (koordinat oxu) adlanır”** tərfi dərsliyin rus dilində olan variantına uyğun olaraq “*Üzərində hesablama başlanğıcı (koordinat başlanğıcı), vahid parça və istiqamət seçilmiş düz xətt koordinat düz xətti (ədəd oxu) adlanır*” kimi verilməlidir. Mövzunun sonundakı **“Verilmiş nöqtələrin koordinatı:”** cümləsi yarımçıqdır. Bunun əvəzinə dərsliyin rus dilində olan variantına uyğun olaraq cümlənin “*Şəkildə göstərilən (qeyd olunan) nöqtələrin koordinatları belə yazılır:*” kimi verilməsi məqsədəuyğundur.

Səhifə 77-də “Ədədin modulu (mütləq qiymət)” mövzusunda ədədin modulunun tərfi – **“Hesablama başlanğıcından a ədədini göstərən nöqtəyə qədər olan məsafəyə a ədədinin modulu (mütləq qiyməti) deyilir və $|a|$ kimi işarə olunur”** riyazi baxımdan düzgün verilməmişdir. Həmin tərfin “*Koordinatı a -ya bərabər olan nöqtədən hesablama başlanğıcına qədər olan məsafəyə a ədədinin modulu (mütləq qiyməti) deyilir və $|a|$ kimi işarə olunur*” kimi verilməsi daha düzgündür.

Yenə həmin səhifədə mövzunun sonundakı “ **$|a| = -a$ olarsa, a mənfi ədəddir**” ifadəsinin “ **$|a| = -a$ olarsa, a mənfi ədəddir və ya sıfıra bərabərdir**” kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 82-də “Müxtəlif işarəli ədədlərin toplanması” mövzusunun izahında iki müxtəlif işarəli ədədi toplamaq üçün qurulmuş alqoritmin 2-ci bəndi düzgün verilməmişdir. **“2. Modulu böyük olan ədəddən modulu kiçik olan ədəd çıxılır”** ifadəsi “*2. Böyük moduldan kiçik modul çıxılır*” kimi verilməlidir.

Səhifə 84-də “Tam ədədlərin çıxılması” mövzusunun izahında verilmiş **“İki tam ədədin fərqi tapmaq üçün azalanın üzərinə çıxılanın əksini gəlmək lazımdır”** qaydasının “*İki tam ədədin fərqi tapmaq üçün azalanın üzərinə çıxılana əks olan ədədi gəlmək olar*” kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur. Həmçinin nümunədə “c)” bəndində verilən yazılış metodiki cəhətdən düzgün deyil.

Səhifə 86-da “Tam ədədlərin vurulması” mövzusunda verilmiş $(-4) \cdot (-3)$ hasilinin 12-yə bərabər olmasının izahı elmi-metodiki baxımdan doğru deyil. Digər bir yanlışlığa isə **“Qeyd 2”**-də yol verilmişdir. Buradakı **“Mənfi vuruqların sayı cüt olduqda hasilin işarəsi müsbət, mənfi vuruqların sayı tək olduqda hasilin işarəsi mənfi olur”** cümləsi, *“Cüt sayda mənfi vuruqların hasili müsbət, tək sayda mənfi vuruqların hasili isə mənfi olur”* kimi olmalıdır.

Səhifə 89-da “Tam ədədlərin bölünməsi” mövzusunda bir neçə ədədin bölünməsinə aid izah və ya nümunə verilməməsinə baxmayaraq, MMV-də **“III bölmə üzrə kiçik summativ qiymətləndirmə”**nin 15-ci tapşırığında (səh.124) buna aid misal verilmişdir.

Səhifə 93-də “Çoxluqların fərqi” mövzusunda verilmiş **“A–B”** yazılışına ehtiyac yoxdur. Həmçinin burada verilmiş **“Eyler-Venn dairələri”** termini *“Eyler-Venn diaqramları”* kimi verilməlidir. Çünki həmin diaqramlar tək dairə ilə deyil, digər fiqurlarla da, məsələn, üçbucaq, düzbucaqlı və s. ilə də təsvir oluna bilər.

Səhifə 96-da “Riyazi ifadə” mövzusunda *“Riyazi ifadə”*nin *“Cəbri ifadə”* ilə eyniləşdirilməsi elmi səhvdir. Mövzunun adı **“Riyazi ifadə”**dir, ancaq nəticədə ifadələr *“Cəbri ifadə”* kimi adlandırılır. Bu ifadələrin haradan alınmasına aid isə suallara mövzunun izahatına görə cavab tapmaq çətindir. Dərsliyin Azərbaycan dilində olan variantda riyazi ifadəyə tərif verilməyib. Dərsliyin rus dilində olan variantında isə tərif qüsurlu şəkildə verilmişdir. Həmçinin dərsliyin rus dilində olan variantında **“Riyazi ifadə”** mövzusunun adı düzgün tərcümə olunmayıb. Orada mövzunun adı **“Алгебраические выражения”** deyil, *“Математическое выражение”* kimi verilməlidir.

Səhifə 98-də “Əmsal” mövzusunda əmsala verilən **“Ədədlərin və hərflərin hasilindən ibarət riyazi ifadədə ədədi vuruq əmsal adlanır”** tərfi düzgün deyil. Bu tərifə görə belə bir yanlış nəticəyə gəlinə bilər ki, ifadədə olan hər bir vuruq əmsaldır. Həmçinin, izahın sonunda verilmiş **“a-nın əmsalı 1-dir”** ifadəsinin *“ $1 \cdot a = a$ olduğu üçün a-nın əmsalı 1-dir. Əmsal “1” olduqda yazılmır”* kimi verilməsi metodiki cəhətdən daha düzgün olar.

Səhifə 99-da “Mötərizələrin açılması” mövzusunun şərhinin strukturu düzgün qurulmamışdır. Həmçinin II üsulla həllərin izahı məntiqi və metodiki baxımdan düzgün verilməmişdir. Belə ki, a və b bəndlərinin II üsulunda mötərizələrin açılması qaydası verilmədən **“ $16+(28-32)=16+28-32$ ”** və **“ $16-(28-32)=16-28+32$ ”** yazılış formaları məqbul deyil. Həmçinin misallar düsturlara uyğun göstərilməmiş, misallara

uyğun düsturlar verilməmişdir. Sonuncu nümunədə verilmiş a) bəndindəki bərabərlik nümunə şəkilində deyil, qarşısında “–” işarəsi olan mötərizələrin açılması qaydası kimi verilməlidir. Onun burada verilməsi elmi-metodiki cəhətdən düzgün deyil.

Səhifə 102-də “Oxşar toplananların islahı” mövzusunun izahında oxşar ifadələr üçün verilmiş **“Yalnız əmsallarına görə fərqlənən hərfi ifadələr oxşar ifadələrdir”** tərifi düzgün deyil. Çünki $-3ab$ ifadəsi özü ilə də oxşardır.

Səhifə 103-də “Tənlik” mövzusunda daha bir xassənin – *“Tənliyin hər iki tərəfini sıfırdan fərqli eyni bir ədədə vursaq və ya bölsək tənliyin kökü dəyişməz”* verilməsi məqsədəuyğun hesab edilir. Tənliyin hədləri haqqında verilmiş xassədə **“Bərabərliyin hər hansı həddinin”** ifadəsinin işlənməsi elmi səhvdir. Həmçinin **“həddinin”** sözünün *“həddin”* kimi yazılmalıdır. Mövzunun izahında *“tənlikdə hər iki tərəfin yerini dəyişsək onunla eynigüclü tənlik alınar”* xassəsi verilməmişdir. Ancaq MMV-də **səhifə 135-də** 9-cu tapşırığın izahında bu xassə tətbiq olunmuşdur.

Səhifə 105-də “Tənlik qurmaqla məsələ həlli” mövzusunun sonunda cavabda **“18, 20, 23 şagird”** əvəzinə siniflərin ardıcılığına uyğun olaraq *“20, 23, 18 şagird”* yazılmalıdır.

Səhifə 110-da “Araşdırma 2”-də verilmiş **“Modulu –3-dən böyük, 3-dən kiçik olan tam ədədləri yazın”** cümləsi *“Modulu 3-dən kiçik olan tam ədədləri yazın”* kimi yazılmalıdır.

Alt standart 3.1.1. *Müstəvi üzərində düz xətlərin, düz xətlə çevrənin, çevrələrin qarşılıqlı vəziyyəti haqqında biliklərini nümayiş etdirir.* Praktiki əhəmiyyətə malik olan bu alt standartın formalaşdırılması dərslikdə **112-ci səhifədən** başlayır (MMV, səh.148). Bu səhifədə verilmiş **“Paralel və perpendikulyar düz xətlər”** mövzusu qüsurlu şəkildə izah olunmuşdur. Qüsurlar aşağıdakılardan ibarətdir:

1. **“Müstəvi üzərində verilmiş iki düz xəttin ya bir ortaq nöqtəsi var, ya da heç bir ortaq nöqtəsi yoxdur”**. Mövzunun izahında birinci abzasda verilmiş bu fikrin şagirdlərə aydın olması üçün kəşifən düz xətlərə aid şəkil nümunələrinin verilməsi məsləhətdir.

2. Kəşifən düz xətlər üçün ikinci abzasda verilmiş **“Ortaq nöqtəsi olan düz xətlərə kəşifən düz xətlər deyilir”** tərifi *“Yalnız bir ortaq nöqtəsi olan düz xətlərə kəşifən düz xətlər deyilir”* kimi olmalıdır.

3. **“ $a||b$ ”, “ $a||c$ ”** və s. yazılışlarının necə oxunmasının verilməsi məqsədəuyğundur.

4. Başqa bir vacib xassənin, **“Müstəvi üzərində verilmiş nöqtədən verilmiş düz xəttə yalnız bir paralel düz xətt çəkmək mümkündür”** kimi verilməsi düzgün hesab edilə bilməz. Çünki üçüncü abzasda qeyd olunan xassəyə əsaslanaraq nöqtə düz xəttin üzərində götürülsə, onda həmin nöqtədən düz xəttə paralel çəkmək mümkün olmur. Ona görə də bu xassə *“Verilmiş düz xətt üzərində olmayan nöqtədən bu düz xəttə paralel olan yalnız bir düz xətt keçirmək olar”* kimi olmalıdır.

5. Müstəvi üzərində verilmiş nöqtədən verilmiş düz xəttə çəkilən perpendikulyar düz xətt haqqında yazılmış xassə düzgün olsa da, ona aid verilən şəkil nümunələrində nöqtənin düz xəttin üzərində olan halına rast gəlinmir.

Göründüyü kimi, **bu alt standart** dərslikdə qüsurlu olaraq öz əksini tapmışdır.

Səhifə 116-da 8-ci tapşırığın 3-cü tapşırıqdan əvvəl verilməsi məqsəduyğundur. Çünki əşyanın yerinin “kodlaşdırılması” 8-ci tapşırıqda izah olunur.

Alt standart 3.2.3. *Müstəvi üzərində koordinatları verilmiş nöqtəni qurur və verilmiş nöqtənin koordinatlarını tapır.*

Bu alt standartın formalaşdırılması dərslikdə 115-119-cu səhifələrdə nəzərdə tutulmuşdur. Buna əsaslanan **səhifə 117-də** verilən **“Düzbucaqlı koordinat sistemi”** mövzusu qüsurlu izah edilmişdir. Düzbucaqlı koordinat sisteminin təyini zamanı koordinat oxları üzərində seçilmiş vahid parçaların uzunluqları eyni olmaya bilər, yəni absis oxu üzərində vahid parçanın uzunluğunu bir ölçüdə, ordinat oxu üzərində isə başqa bir ölçüdə götürmək olar. Mövzuda isə üçüncü abzasda bu deyilənlərlə bağlı belə bir yanlış hökm verilmişdir: **“Vahid parça hər iki düz xətt üzərində eynidir”**. Digər tərəfdən koordinat oxları üzərində kiçik hərflər (“*x*” və “*y*”) yazılıb, sonra onları adlandırarkən böyük hərflərdən (“*X*”, “*Y*”) istifadə etmək düzgün hesab edilə bilməz.

Yenə həmin səhifədə dördüncü abzasda nöqtənin koordinatlarının tapılması üçün **“Bu nöqtədən OX oxuna perpendikulyar düz xətt çəkək. Bu düz xətt OX oxunu koordinatı 3 olan nöqtədə kəsir”** və **“Daha sonra A nöqtəsindən OY oxuna perpendikulyar düz xətt çəkək. Bu xətt OY oxunu koordinatı 2 olan nöqtədə kəsir”** kimi izah verilmişdir. Digər bir izah (səh. 118, 2-ci sətir) isə **“Koordinat oxları üzərində olan nöqtələrin ya absisi, ya da ordinatı sıfıra bərabərdir. Məsələn, K(2;0) nöqtəsi absis oxu üzərində M(0;2) nöqtəsi isə ordinat oxu üzərində yerləşir”** kimi verilmişdir. Birinci izahda koordinat oxları üzərində olan nöqtələrin bir, ikinci izahda isə iki koordinatları olduğu bildirilir ki, bu

da doğru izah deyil. İkinci izahda verilmiş **“Koordinat oxları üzərində olan nöqtələrin ya absisi, ya da ordinatı sıfıra bərabərdir”** fikri də qüsurludur. Çünki koordinat başlanğıcı adlandırılan “O” nöqtəsi həm absis, həm də ordinat oxu üzərindədir və izahda verildi ki kimi onun **“ya absisi, ya da ordinatı”** deyil, həm absisi, həm də ordinatı sıfıra bərabərdir.

Şagirdlərin yaş xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq, koordinat sistemində qeyd edilmiş nöqtənin koordinatlarının təyin edilməsinin izahı ilə koordinatları verilmiş nöqtənin qurulmasının izahı prinsipə eyni olmalı idi. Dərslərdə isə birincinin izahı koordinat oxlarına perpendikulyarlar çəkilməklə, ikincinin izahı isə koordinat oxlarına paralellər çəkilməklə verilmişdir. **“Paralel düz xətlərdən birinə perpendikulyar olan düz xətt digərinə də perpendikulyardır və əksinə”** fikri şagirdlərə məlum deyil. Buna görə də hər iki hal koordinat oxlarına ya perpendikulyar, ya da paralel düz xətt çəkilməklə izah olunmalıdır. **“Koordinatlar”** mövzusunda sonuncu abzasda verilmiş **“koordinatların sayı iki ədəd olur”** ifadəsi səhvdir. Çünki koordinatların sayı 2, 3 və s. ola bilər.

Göründüyü kimi, bu **alt standart** da dərslərdə qüsurlu olaraq öz əksini tapmışdır.

Səhifə 118-də sonuncu abzas dərslərin hər iki variantında fərqli verilmişdir.

Səhifə 122-də 3-cü abzasdakı **“Tərs mütənasib kəmiyyətlərin hasili sabitdir”** ifadəsi *“Tərs mütənasib kəmiyyətlərin uyğun qiymətlərinin hasili sabitdir”* kimi verilməlidir.

Səhifə 124-də **“Funksiya”** mövzusunda 3-cü abzasdakı **“Araşdırmada göstərilən nümunədə bir kəmiyyətin qiymətinin dəyişməsi ilə digər kəmiyyətin qiyməti də dəyişir”** cümləsinin *“Araşdırmada göstərilən nümunədə bir kəmiyyətin qiymətinin dəyişməsi ilə digər kəmiyyətin uyğun qiyməti də dəyişir”* kimi verilməsi məqsədəuyğundur. Həmçinin burada **“asılılıq”** sözünün mahiyyəti açıqlanmamışdır. Sarı fonda verilmiş **“x və y arasındakı belə asılılığa”** ifadəsi *“y-in x-dən belə asılılığına”* kimi yazılmalıdır.

Səhifə 129-da **“Həll”**də verilmiş **“ $2x+24=3x+8$ ”** ifadəsi **“ $2x+24^0=3x+8^0$ ”** kimi olmalıdır.

Səhifə 132-də **“II. Düz xətlə çevrənin bir ortaq nöqtəsi var”** yarımbaşlıqdakı izahda lazım olan faktlar verilməmişdir. Orada verilmiş izahat isə heç bir yeni bilik ifadə etmir. Məsələn, toxunanın tərfi verilmədən ona aid 3-cü tapşırıq verilmişdir. Həmçinin buradakı **“Bu halda çevrənin mərkəzi ilə toxunma**

nöqtəsinin əmələ gətirdiyi OA parçasının uzunluğu radiusa bərabərdir” cümləsi “*Bu halda çevrənin mərkəzini toxunma nöqtəsi ilə birləşdirən OA parçasının uzunluğu radiusa bərabərdir və OA radiusu A toxunma nöqtəsində toxunana perpendikulyardır*” kimi verilərsə daha doğru olar.

Səhifə 133-də çevrənin vətəri üçün verilmiş “**Çevrəni kəsən düz xəttin çevrənin daxilində qalan hissəsi uc nöqtələri ilə birlikdə vətər adlanır: MN vətərdir**” tərfi uğurlu hesab edilə bilməz. Elmi ədəbiyyatlarda vətərin çox sadə və yaddaqalan tərfi var. Həmin tərfi vermək əvəzinə belə tərifdən istifadə etmək qüsurdur. Həmçinin bu tərif dərsləyin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 137-də “Qövs. Mərkəzi bucaq” mövzusunda qövsə verilmiş “**Çevrənin üzərində götürülmüş iki nöqtə arasında qalan hissəsi qövs adlanır**” tərifinin “*Çevrənin iki nöqtəsi arasında qalan hissəsi qövs adlanır*” kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur. Həmin səhifədə tərifdən sonra verilmiş “**A \bar{m} B kimi işarə olunur**” cümləsinin “*Qövs A \bar{m} B kimi işarə olunur*” kimi yazılması daha dəqiqdir. Digər tərəfdən izahda verilmiş “**A \bar{m} B = 120° olarsa, A \bar{n} B = 360 - 120 = 240°**” fikrinin nəyin əsasında verildiyi məlum deyil (Həmçinin burada dərəcə işarələri yazılmayıb). Qövsün ölçü vahidləri haqqında heç bir məlumat malik olmayan şagirdlər üçün birdən-birə “**A \bar{m} B = 120°**” izahının verilməsi metodiki baxımdan düzgün deyil. İzahda “**Mərkəzi bucağın dərəcəsi onun söykəndiyi qövsün dərəcəsinə bərabərdir**” ifadəsinin “*Mərkəzi bucağın qiyməti söykəndiyi qövsün dərəcə ölçüsünə bərabərdir*” kimi verilməsi daha düzgündür.

Səhifə 138-də izahda və **səhifə 139-da** 12-ci tapşırıqda “**təqribi**” sözünün “*təqribən*” kimi verilməsi məsləhətdir.

Səhifə 143-də “Konqruent fiqurlar” mövzusunda fiqurların konqruentliyini yoxlamaq üçün verilmiş izahda “**bucaqları və tərəfləri bərabərdirsə**” ifadəsinin verilməsi düzgün deyil.

Səhifə 146-da mövzunun izahında Beynəlxalq Vahidlər Sistemi haqqında üç cümlədən ibarət olan mətnə verilənlərlə “**Uzunluq vahidləri**”nin məzmunu ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Belə məlumatın verilməsi ilə nəzərdə tutulan alt standartın reallaşdırılması mümkün deyil. Ümumiyyətlə, bu mövzunun tamamilə yenidən işlənməsi tövsiyə edilir.

Səhifə 148-də sahələrin ölçülməsi üçün istifadə edilən alətin adı “**Paletka**” deyil, “*Palet*”dir. Həmçinin burada üçbucağın sahəsinin tapılması zamanı paletdən

düzgün istifadə edilməyib. Çünki palet elə yerləşdirilməlidir ki, üçbucağın daxilində qalan bütöv kvadratların sayı mümkün qədər çox olsun. O zaman tapılmış qiymət dəqiq qiymətə daha yaxın olar. İzahda 4-cü və ya 5-ci tapşırıqlara aid həll nümunəsinin verilməsi məqsədəuyğun hesab edilir. Həmçinin mövzunun izahında məsələ həllində verilmiş “**təqribi**” və “**təxmini**” sözlərinin “*təqribən*” kimi verilməsi məsləhətdir.

Səhifə 151-də “Dairə. Sektor. Segment” mövzusunda dairəyə verilmiş tərifdə “**oblast**” anlayışı şagirdlərə məlum olmadığı üçün bu tərifdə həmin anlayışdan istifadə edilməsi məqsədəuyğun deyil. Dairə segmentinə verilən tərif isə daha sadə verilə bilərdi. Məsələn, “*Vətərin dairədən ayırdığı hissəyə segment deyilir*”.

Səhifə 154-də “Silindrin səthinin sahəsi” mövzusunda verilmiş məsələ həllində silindrin açılışından alınan düzbucaqlının bir tərəfinin $2\pi R$ -ə (oturacaq çevrəsinin uzunluğuna), digər tərəfinin isə silindrin hündürlüyünə bərabər olması faktı mövzunun izahında qeyd edilməmişdir. Həmçinin “**Həll**”də “ sm^2 ”-lər mötərizədə verilməlidir.

Səhifə 156-da silindrin həcmi düsturunun necə alınması haqqında izah verilməmişdir. Həmçinin izahda verilmiş silindrin xaricinə çəkilmiş prizma şəkli mövzunun izahına uyğun deyil.

Səhifə 162-də “Diaqram” mövzusunun izahında temperaturun zamandan asılılığı xətti diaqram kimi adlandırılmışdır. Lakin xətti diaqram haqqında məlumat verilməmişdir. Həmçinin burada verilmiş “**Dairəvi diaqram**”ın izahı da korrekt deyil.

Səhifə 166-da verilmiş “**Ədədi orta, moda və median**” mövzusu demək olar ki, 4-cü və 5-ci sinif dərsliklərində olduğu kimi izah edilmişdir. Eyni mövzunun üç sinfin üçündə də eyni tərzdə izah edilməsi məqsədəuyğun hesab edilmir. 6-cı sinif dərsliyində bu izah tam ədədlər çoxluğu üçün verilməli idi.

Səhifə 171-də ikinci abzasda təsadüfi hadisəyə verilən tərif korrekt deyil.

Yenə həmin səhifədə “Həll”də d) bəndindəki “**3 və 9**” ifadəsi “*-3 və 9*” kimi verilməlidir.

Səhifə 173-də verilmiş “**Azehtimallı və çoxehtimallı hadisələr**” mövzusunun adının “*Eyniehtimallı, azehtimallı və ya çoxehtimallı hadisələr*” kimi verilməsi məqsədəuyğun hesab edilir.

Səhifə 178-də “Nisbətən mürəkkəb hadisələrdə əlverişli hallar sayı” mövzusunda ilk iki sətirdə verilmiş cümlənin ifadə etdiyi fikir aydın deyil.

“**Araşdırma**”larda hansı problemin araşdırıldığı məlum deyil. Orada “**hadisənin əlverişli hallar sayı neçədir**” sualı qoyulmuşdur, ancaq soruşulan “*əlverişli hallar sayı*” anlayışı məlum deyil. Problem qoyulmadan araşdırmanın bu şəkildə aparılması metodiki cəhətdən düzgün deyil.

Səhifə 198-də “**Sadə ədədlər cədvəli**”ində verilmiş “**Sonra 2-ni və onun bölünənlərini, 3-ü və onun bölünənlərini, 5-i və onun bölünənlərini və s. silmişdir**” fikri səhvdir. Cədvəldən 2, 3 və 5-i silmək olmaz. Çünki onlar özü sadə ədədlər olduğundan cədvəldən silinməməlidir.

2. Dil və yazı üslubu baxımından

Dərslərdə verilmiş təlim materialı əsasən dil və yazı üslubu baxımından şagirdlərin yaş səviyyəsinə uyğun olmaqla sadə şəkildə verilmişdir.

Səhifə 5-də 9-cu tapşırıqda verilmiş “**1500 kq yük tutumu olan**” ifadəsinin “*yük tutumu 1500 kq olan*” kimi yazılması məqsədəuyğun olar.

Səhifə 6-da 2-ci tapşırıqda verilmiş “**5 avtobus**” ifadəsi “*5 avtobusda*” kimi yazılmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 12-ci tapşırığın mətnində “**Üç ədəd rəngli qələm**” ifadəsinin əvəzinə “*Üç eyni qələm*” verilməsi daha doğru olar.

Səhifə 9-da olan “**1, 2, 3, ..., 25**” ədədlər sırası birinci abzasda “**verilmiş**” sözündən sonra yazılmalıdır.

Səhifə 10-da ikinci sətirdə “**vuruqların**” sözü “*vuruqlardan*” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 11-də verilmiş “**İki ardıcıl natural ədəd həmişə qarşılıqlı sadə ədəddir, yəni onların ən böyük ortaq böləni 1-ə bərabərdir**” cümləsində “**həmişə**” ifadəsi artıqdır.

Həmin səhifədə dərsləyin rus dilində olan variantında ƏBOB-a verilmiş tərif düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 13-də birinci abzasda verilmiş “**Onlardan ən böyüyünü bu ədədlərin fərqi ilə əvəz edək**” fikri “*Onlardan böyüyünü bu ədədlərin fərqi ilə əvəz edək*” kimi verilməlidir.

Səhifə 14-də ƏKOB-a verilmiş tərif dil-üslub cəhətdən qüsurludur. Həmin səhifədə alqoritmin 1-ci addımında verilmiş “**ayırılır**” sözü “*ayrılır*” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 15-də 13-cü tapşırıqda “**15-15**” və “**20-20**” ifadələrinin sözlə, yəni “*on beş-on beş*” və “*iyirmi-iyirmi*” kimi verilməsi daha məqsədəuyğun olar.

Səhifə 16-da dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə “**Kəsrin əsas xassəsi**” üçün verilmiş tərif düzgün tərcümə edilməmişdir. Belə ki, burada “**и**” bağlayıcısı əvəzinə “*или*” olmalıdır.

Səhifə 17-də 11-ci və 12-ci tapşırığın şərtinin sonunda “?” işarəsi qoyulmalıdır. Həmin irad **səhifə 19-da** verilmiş 4-cü tapşırığa da aiddir.

Səhifə 18-də kəsrlərin ixtisarını yerinə yetirmə qaydalarında (hissə-hissə ixtisar, tam ixtisar) “**ortaq böləninə ixtisar etməklə**” ifadəsi “*ortaq böləninə bölməklə*” kimi verilməlidir.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə verilmiş birinci tərif düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 23-də 14-cü tapşırığın mətnində “**böyük**” sözündən sonra vergül işarəsi qoyulmalıdır.

Səhifə 24-də “**Müxtəlif məxrəcli kəsrlərin toplanması və çıxılması**” mövzusunda verilmiş qaydada “**ortaq məxrəcə gətirmək**” ifadəsinin “*ən kiçik ortaq məxrəcə gətirmək*” kimi yazılması daha məqsədəuyğundur.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə verilmiş qaydada “**необходимо**” əvəzinə “*надо*”, “**по правилу**” əvəzinə “*как*” yazılmalıdır.

Səhifə 25-də 11-ci tapşırığın mətnində “**az**” və “**çox**” sözləri müvafiq olaraq, “*qısa*” və “*uzun*” yazılmalıdır.

Səhifə 26-da 16-cı və 17-ci tapşırığın mətninə “*eyni zamanda*” ifadəsi əlavə olunmalıdır.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə “**Araşdırma**”da a) bəndində qoyulan sual korrekt deyil. Çünki sonda “**hər boru**” ifadəsinin tərcüməsi verilməmişdir.

Səhifə 28-də 8-ci tapşırığın dərsliyin sonundakı cavabı “**24⁴/₉;km/saat**” kimi verilmişdir. Burada “;” işarəsi olmamalıdır.

Səhifə 30-da dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə verilmiş qaydaların tərcüməsi qüsurcludur. 2-ci qaydada “**в числитель**” deyil, “*в числителе*” olmalıdır.

Səhifə 32-də dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə verilmiş qaydada “**по правилу**” deyil, “*как*” sözü yazılmalıdır.

Səhifə 35-də dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə mövzunun adı düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 44-də “**Qızıl nisbət (Qızıl kəsim)**” ifadələri “*Qızıl bölgü*” və ya “*Qızıl kəsik*” kimi verilməlidir. Dərsliyin rus dilində olan variantında verilmiş “**Золотая пропорция**” ifadəsində “**пропорция**” sözü düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 45-də “**Nümunə 1**”-də verilmiş “ $3x=9\cdot7$ və $x=21$ ” tənliklər arasında “**və**” bağlayıcısı əvəzinə “*yəni*”, “*və ya*” bağlayıcılarından biri yazılmalıdır.

Səhifə 48-də ikinci abzasda “**eyni kvadratların**” deyil, “*həmin kvadratların*” ifadəsi yazılmalıdır.

Səhifə 49-da dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə 5-ci tapşırığın tərcüməsi düzgün deyil.

Səhifə 51-də 18-ci tapşırığın kütlə vahidi qram (“*q*”) səhvən “**qr**” kimi verilmişdir.

Səhifə 52-də mövzunun izahının sonunda verilmiş cavab hissəsində yalnız nəticələr yazılmalıdır. Yəni, “**Cavab: $5\cdot85=425$ q; $3\cdot85=255$ q; $2\cdot85=170$ q**” əvəzinə “*Cavab: 425 q; 255 q; 170 q*” verilməlidir. Həmçinin məsələnin həllində ölçü vahidi mötərizədə qeyd olunmalıdır. Belə ki, burada “ **$850:10=85$ q**” deyil, “ $850:10=85$ (*q*)” yazılmalıdır.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında mövzunun adı düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 53-də 10-cu tapşırığın şərti belə verilməlidir: “*Elə x və y ədədləri yazın ki, x , y və 24 ədədləri uyğun olaraq a) $3:5:6$; b) $\frac{1}{8}:\frac{1}{36}:\frac{1}{9}$ nisbətində olsun*”.

Səhifə 55-də 15-ci tapşırıqda “**onun sürəti 0,6 km artırılarsa**” ifadəsi “*onun sürəti 0,6 km/saat artırılarsa*” kimi yazılmalıdır.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantı üzrə 11-ci tapşırığın tərcüməsi düzgün deyil.

Səhifə 56-da dərsliyin rus dilində olan variantında mövzunun adı düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 57-də təsvirin miqyasına verilmiş tərif aşağıdakı kimi olmalıdır: “*Təsvirin miqyası – təsvirin ixtiyari iki nöqtəsi arasındakı məsafənin həqiqi obyekt üzərində həmin nöqtələrə uyğun iki nöqtə arasındakı məsafəyə nisbətidir*”.

Səhifə 61-də 8-ci tapşırığın mətnində verilmiş “**75%**” ifadəsi “*75%-i*” kimi verilməlidir.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında mövzunun adı düzgün tərcümə edilməmişdir.

Həmin səhifədə 9-cu tapşırıq da dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 71-də dərslinin rus dilində olan variantında “**Müsbət və mənfi ədədlər**” mövzusunda birinci abzasda verilmiş “**Первый показывает 15° тепла, второй–10° мороза**” cümləsində “**второй–10° мороза**” yazılış forması aydınlaşma bildirsə də, “–” işarəsi riyazi baxımdan çəşqinliq yaradır. Burada həmin ifadə əvəzinə “*второй показывает 10° мороза*” yazılması daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 73-də ikinci abzasda verilmiş “**koordinatları**” sözü “*koordinatları*” kimi yazılmalıdır.

Həmin səhifə üzrə dərslinin rus dilində olan variantında 8-ci çalışmanın şərti düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 75-də “**Əks ədədlər. Tam ədədlər**” mövzusunda əks ədədlərin tərifindən sonra verilmiş ikinci cümlə dərslinin rus dilində olan variantında yazılmamışdır.

Həmin səhifədə dərslinin rus dilində olan variantında əks ədədlərə verilmiş tərif Azərbaycan dilində olan variantla uyğun deyil.

Səhifə 84-də “**Tam ədədlərin çıxılması**” mövzusunda izahda verilmiş qayda dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 86-da “**Tam ədədlərin vurulması**” mövzusunda verilmiş “**Qeyd 2**” dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir. Belə ki, buradakı cümlə çox geniş və artıq sözlərlə yazılmışdır.

Səhifə 89-da “**Tam ədədlərin bölünməsi**” mövzusunda verilmiş qaydalar dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 90-da verilmiş 7-ci tapşırığın şərti dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir. Buradakı “**если *a* делитель *b***” ifadəsi artıqdır.

Səhifə 91-da “**Əməllər sırası**” mövzusunda verilmiş əməllər ardıcılığının yerinə yetirilmə qaydaları dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 93-də verilmiş “**İki sonlu çoxluğun fərqi**” mövzusunun adı dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir. Belə ki, mövzunun adı “**Разность множеств**” kimi deyil, “**Разность двух конечных множеств**” kimi yazılmalı idi.

Səhifə 98-də “**Əmsal**” mövzusunda verilmiş tərif dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir. Həmçinin “***a*-nin əmsalı 1-dir**” cümləsi yazılmamışdır.

Səhifə 99-da “Mötərizələrin açılması” mövzusunun izahında ikinci abzasda verilmiş **“və ya”** bağlayıcısı **“və”** kimi yazılmalıdır. 1-ci bənddə verilmiş **“(və ya heç bir işarə olmazsa)”** ifadəsi **“(və ya heç bir işarə yazılmayıbsa)”** kimi olmalıdır. Həmçinin bu mövzuda verilmiş birinci və ikinci qaydalar dərsliyin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə edilməmişdir.

Səhifə 101-də “Ortaq vuruğun mötərizə xaricinə çıxarılması” mövzusunun izahındakı birinci cümlədə hər iki yerdə **“və ya”** bağlayıcısı əvəzinə **“və”** yazılmalıdır.

Səhifə 103-də “Tənlik” mövzusunda xassədə verilmiş **“həddinin”** sözü **“həddin”** kimi yazılmalıdır.

Səhifə 105-də “Tənlik qurmaqla məsələ həlli” mövzusunda **“Həll”**də verilmiş **“6^a sinfindəki şagirdlərin sayı – x nəfər olsun. Onda 6^b sinfindəki şagirdlərin sayı –(x+3) nəfər olar”** cümlələrində **“–”** işarəsi yazılmamalıdır.

Səhifə 107-də “Həll”də **“Tutaq ki, ata x il sonra oğlundan 3 dəfə böyük olacaq”** cümləsinin **“Tutaq ki, ata x ildən sonra oğlundan 3 dəfə böyük olacaq”** kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 124-də dərsliyin rus dilində olan variantında **“Это полезно знать”** yarımbaşlığında **“25,4 мм или 2,45 см”** ifadəsi **“25,4 мм или 2,54 см”** kimi verilməlidir.

Səhifə 127-də “Qonşu və qarşılıqlı bucaqlar” mövzusunda əks şüaların və qonşu bucaqların izahı qüsurly verilmişdir. Birinci abzasda verilmiş **“Hər hansı OA şüasını O başlanğıc nöqtəsindən başlayaraq əks tərəfə düz xətt boyunca uzadaq”** ifadəsi elmi-metodiki cəhətdən düzgün deyil.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında 1-ci abzas düzgün tərcümə edilməmişdir. Belə ki, tərcümə belə olmalı idi: **“От начала луча OA в противоположном направлении по прямой проведём луч OB. Полученный луч OB является противоположным лучом для луча OA”** Həmçinin **“Исследование 1”** yarımbaşlığında da **“по прямой”** sözü yazılmamışdır.

Səhifə 128-də 3-cü tapşırığın sualı **“Hansı fikir doğrudur:”** deyil, **“Hansılar doğrudur?”** kimi verilməlidir. Çünki tapşırıqda iki doğru fikir var.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırıqda **“60°-li, 85°-li, 130°-li, 165°-li”** ifadəsinin əvəzinə **“60°, 85°, 130°, 165°-li”** yazılırsa, daha məqsədəuyğun olar.

Səhifə 134-də izahda üçüncü abzasda verilmiş **“Bu zaman”** ifadəsinin əvəzinə **“Onda”** yazılması daha məqsədəuyğun olar.

Səhifə 135-də 3-cü tapşırığın mətninin “*Şəkil 3-ə əsasən ... perimetrini tapın*” kimi yazılması daha məqsədəuyğundur.

Yenə həmin səhifədə 4-cü tapşırığın mətninin “**Şəklə əsasən ABC üçbucağının perimetrini tapın (şəkil 4). Çevrələrin radiusu uyğun olaraq 4 sm, 3 sm və 1,5 sm-dir**” deyil, “*Şəkil 4-ə əsasən ABC üçbucağının perimetrini tapın. Çevrələrin radiusları uyğun olaraq 4 sm, 3 sm və 1,5 sm-dir*” yazılması daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 138-də 6-cı tapşırıqda “**AB=4 sm parçası verilib**” cümləsi “*Uzunluğu 4 sm olan AB parçası verilib*” kimi verilməlidir.

Səhifə 139-da 9-cu tapşırığın mətnindəki “**Çevrənin radiusu 33 dm, 120 sm, 4500 mm olarsa ...**” ifadəsinin “*Çevrənin radiusu 33 dm; 120 sm; 4500 mm olarsa ...*” kimi verilməsi məqsədəuyğundur.

Səhifə 151-də “Dairə. Sektor. Seqment” mövzusu üzrə dərsliyin rus dilində olan variantında sektorun tərifini düzgün tərcümə edilməmişdir. “**Часть окружности**” deyil, “*часть круга*” olmalıdır.

Səhifə 154-də “Silindrin yan səthinin sahəsi” mövzusunun adında dərsliyin hər iki variantı üzrə uyğunsuzluq var. Həmçinin “**Nümunə**” sözünün tərcüməsi düzgün deyil.

Səhifə 156-da 1-ci və **səhifə 157-də** 8-ci tapşırıqlarda “**çevrilmələr**” sözünün “*çevirmələr*” kimi yazılması məqsədəuyğundur.

Yenə həmin səhifədə 3-cü tapşırığın a) bəndində “**3 m³ +8000 dm³**” deyil, “*3 m³ +8000 dm³*” verilməlidir.

Səhifə 163-də 4-cü tapşırığın sonuncu cümləsində “**Bu evin**” ifadəsi əvəzinə “*Bu binanın*” olmalıdır.

Səhifə 165-də 2-ci tapşırıqda verilmiş “**Aşağıdakı suallara cavab verin**” cümləsindən sonra 2 nöqtənin qoyulması məsləhətdir.

Səhifə 166-da 1-ci tapşırığın mətnində “**azdır**”, “**çoxdur**” əvəzinə, “*kiçikdir*”, “*böyükdür*” olmalıdır.

Səhifə 167-də 8-ci tapşırıqda “**kimin hansı idmanla məşğul olduqları**” ifadəsinin “*kimin hansı idmanla məşğul olduğu*” kimi verilməsi məqsədəuyğundur.

Səhifə 177-də 11-ci tapşırıqda “**qəpik pul**” deyil, “*metal pul*” olmalıdır.

Səhifə 189-də 80-ci tapşırığın şərtinin sonunda sual işarəsinin qoyulması məsləhətdir.

Səhifə 193-də 117-ci tapşırığın sonunda “**qalır**” deyil, “*qalar*” yazılması məsləhətdir.

3. Dizayn və bədii tərtibat baxımından

Dərslük və MMV-nin üz qabığının tərtibatının bir birindən fərqli olması onların seçilməsi baxımından təqdirəlayiq hal hesab olunur. Mövzular üzrə yeni anlayışların izahında illüstrasiyalardan istifadə olunması, həmçinin illüstrasiyalarla mətnin həcm nisbətinin məqsədəuyğunluğu qənaətbəxşdir. Bununla belə, müəyyən qüsurlar da var. Bunlar aşağıdakılardır:

Səhifə 11-də ƏBOB-un tərifinin mətnində “qalın” şriftlə verilməsi məqsədəuyğundur.

Səhifə 43-də 23-cü tapşırıq üçün verilməli olan şəkil 22-ci tapşırığın yanında verilmişdir.

Səhifə 54-də “Nümunə 2” üçün verilmiş şəkil məsələyə uyğun deyil.

Səhifə 75-də 2-ci tapşırıqda cədvəlin sonunda verilmiş “509” ədədi səhvən iki dəfə təkrar yazılmışdır.

Səhifə 110-da “Araşdırma 1”-də ədəd oxu üzərində verilmiş -3 və $2,6$ ədədlərinə uyğun nöqtələr rəngli deyil, boş dairələr kimi göstərilməli idi.

Səhifə 127, 128 və 129-da verilmiş şəkillərin nömrələnməsi məsləhətdir.

Səhifə 129-da 11-ci tapşırığın hər üç şəkli dərslinin sonunda verilmiş cavablara uyğun olaraq “ a , b və c ” ilə işarələnməlidir.

Yenə həmin səhifədə 12-ci tapşırığın b) bəndinin adlandırılması tam şəkildə görünür.

Səhifə 133-də 3-cü tapşırığın a) və b) bəndləri üçün eyni şəklin verilməsi qarışıqlıq yaratdığı üçün, hər bəndə uyğun ayrı-ayrı şəkillərin verilməsi tövsiyə olunur.

Səhifə 135-də 4-cü tapşırıq üçün verilmiş şəkildə olan çevrələrin radiusları məsələnin həllindən alınan radiusların uzunluğu ilə uzlaşmır.

Səhifə 153-də 7-ci tapşırığın b) bəndi üçün verilmiş şəkildə yarım dairələrin mərkəzləri qeyd olunmalıdır.

Səhifə 157-də 13-cü tapşırığın hər üç şəkli dərslinin sonunda verilmiş cavablara uyğun olaraq “ a , b və c ” ilə işarələnməlidir.

Səhifə 196-da 155-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş “1 l” cavabındakı litr işarəsinin kursivlə “1 l” kimi verilməsi məqsədəuyğundur. Əks halda bu cavab “11 (on bir)” kimi qəbul oluna bilər.

Səhifə 202-də verilmiş “səh.101” və “səh.102”-nin rəngi dəyişdirilsə, daha yaxşı olar.

4. Tapşırıqların elmi-metodiki uyğunluğu baxımından

Dərslidəki tapşırıqlar, çalışmaları keçilmiş mövzuların mənimsənilməsinə, riyazi bilik və bacarıqların formalaşmasına əsasən imkan vermişdir. Burada biliklərin tətbiqinə yönəlmiş, müəyyən qədər düşüncə tələb edən tapşırıqlar üstünlük təşkil etmişdir.

Bununla belə, bir çox qüsurlara da rast gəlinir. Bunlar aşağıdakılardır:

Səhifə 5-də 11-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**9 km; 7 km; 5 km; 3 km**” deyil, “*9 saat; 7 saat; 5 saat; 3 saat*” yazılmalıdır.

Səhifə 15-də 12-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**20**” deyil, “**21**” olmalıdır.

Səhifə 16-da 1-ci və 2-ci tapşırığın mətnində verilmiş “**Hansı nöqtələr üst-üstə düşdü?**” cümləsi “*Hansı kəsrlərə uyğun olan nöqtələr üst-üstə düşdü?*” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 19-da 5-ci tapşırığın şərti “**Adi kəsr şəklində yazın və ixtisar edin (əgər mümkündürsə)**” olmasına baxmayaraq b) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabları onluq kəsr şəklində verilmişdir.

Yenə həmin səhifədə 6-cı tapşırığın c) bəndində verilmiş ifadənin qiyməti mənfi ədəd olur. Mənfi ədədlər isə hələ şagirdlərə öyrədilməmişdir.

Yenə həmin səhifədə 10-cu tapşırığın e) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “ $\frac{51}{8}$ ” deyil, “ $\frac{1}{9}$ ” olmalıdır.

Səhifə 24-də 1-ci tapşırığın d) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “*e) $\frac{5}{12}$* ” deyil, “*d) $\frac{5}{12}$* ” olmalıdır.

Səhifə 25-də 10-cu tapşırığın c) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**2**” deyil, “**1**” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 11-ci tapşırığın mətnində verilən “ $\frac{11}{25}$ sm” və məsələnin həlli zamanı tapılan “ $\frac{8}{75}$ sm”, “ $\frac{43}{75}$ sm” üçbucağın tərəflərinin uzunluqları ola bilməz. Çünki bu ədədlər məlum olan “üçbucaq bərabərsizliyi”ni ödəmir.

Səhifə 26-da 13-cü tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**24 saat**” deyil, “*28 saat*” olmalıdır.

Səhifə 28-də 2-ci tapşırığın m) bəndinin dərsliyin sonundakı “ $26\frac{141}{525}$ ” cavabı ixtisar edilərək, “ $26\frac{47}{175}$ ” kimi verilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 7-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabında, teploxodun yalnız çayın axını ilə sürəti verilmiş, axınına qarşı sürəti isə göstərilməmişdir. Halbuki, məsələnin sonunda hər ikisinin tapılması tələb olunmuşdur.

Yenə həmin səhifədə 6-cı tapşırığın c) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “ $\frac{9}{19}$ ” deyil, “ $\frac{9}{16}$ ” olmalıdır.

Səhifə 29-da 9-cu tapşırıqda verilmiş 4, 6, 9-cu misalların cavabları cədvəldəki uyğun ədədlərlə üst-üstə düşür. 10-cu tapşırığın a) bəndinin dərsliyin sonunda verilən cavabı “ $6\frac{7}{36}$ ” deyil, “ $6\frac{4}{9}$ ”, 12-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavablarında sonuncu ədəd “ $17\frac{11}{16}$ ” deyil, “ $7\frac{11}{16}$ ”, 14-cü tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**2 kq**” deyil, “ $2\frac{23}{60} kq$ ” olmalıdır.

Səhifə 30-da 4-cü tapşırığın c) bəndinin dərsliyin sonundakı “ $\frac{144}{2600}$ ” cavabının ixtisar edilərək, “ $\frac{18}{325}$ ” kimi verilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırığın c) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**2,68812**” deyil, “2,688125”, ç) bəndində isə “**0,58013**” əvəzinə “0,580125”, olmalıdır.

Səhifə 34-də 3-cü tapşırıqda verilmiş məsələnin praktik həlli mümkün deyil.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırığın şərti belədir: “**Adi kəsrləri onluq kəsərə çevirib hesablayın**”. ç) bəndində verilmiş $\frac{11}{30}$ kəsri isə onluq kəsərə çevirdikdə sonsuz dövrü onluq kəsər alınır.

Səhifə 39-da 4-cü tapşırıqda “**seçmə yolu ilə a-nın qiymətini tapın**” tələbi qoyulmuşdur. Dərsliyin rus dilində olan variantında isə “**seçmə yolu ilə**” ifadəsi verilməmişdir.

Səhifə 43-də 26-cı tapşırığın ç) bəndində oğlanların sayının qızların sayından nə qədər az olması soruşulur. Lakin dərsliyin sonunda verilmiş cavabda isə “**3 dəfə az**” qeyd olunmuşdur.

Səhifə 47-də 20-ci tapşırığın dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**1,5 m; 1 m**” əvəzinə “**1 m; 1,5 m**” ardıcılığı ilə qeyd olunması məqsəduyğundur.

Səhifə 51-də dərsləyin rus dilində olan variantında 19-cu tapşırığın mətnində verilmiş nisbət “**9:13:7**” kimi deyil, “**9:13:17**” olmalıdır. Həmçinin, “**kiçik tərəfinin uzunluğu**” ifadəsi “*kiçik tilinin uzunluğu*” kimi verilməlidir. Çünki düzbucaqlı paralelepipedin tərəfi anlayışı yoxdur.

Səhifə 53-də 16-cı tapşırığın şərti səhv verilmişdir.

Səhifə 56-da 2-ci tapşırığın dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**180 və 200**” deyil, “**200 və 180**” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırıq a) və b) bəndlərinə ayrıldığına görə dərsləyin sonunda verilmiş “**60 və 90**” cavabı “a) 60 və 90” kimi verilməlidir.

Səhifə 58-də 4-cü tapşırığın dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**səh.57**” deyil, “*səh.58*” adı altında qeyd olunması məqsəduyğundur.

Səhifə 59-da 12-ci tapşırığın şərtində verilmiş ölçülərlə, şəkildəki xalçanın uyğun ölçülərinin nisbəti fərqlidir (33 və 26). Ona görə də bu tapşırığın icrası mümkün deyil.

Səhifə 61-də 3-cü tapşırığın şərtində “**140 m**” deyil, “*140 sm*” verilməlidir.

Səhifə 62-də dərsləyin rus dilində olan variantı üzrə 15-ci tapşırıq düzgün tərcümə edilmədiyindən, MMV-nin rus dilində olan variantında (səh. 74) həmin məsələnin izahı düzgün verilməmişdir.

Səhifə 64-də 13-cü tapşırığın mətnində “**tam**” sözü artıqdır.

Həmin səhifədə 19-cu tapşırığın dərsləyin rus dilində olan variantına tərcüməsi düzgün deyil.

Səhifə 65-də 2-ci tapşırığın dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**16%**” deyil, “ $16\frac{2}{3}\%$ ” olmalıdır.

Səhifə 66-da 10-cu tapşırığın mətnində “**maya dəyəri 500 man.**” deyil, “*hər birinin maya dəyəri 500 man.*” ifadəsi olmalıdır. Həmçinin həmin tapşırığın dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**səh.65**” əvəzinə “*səh.66*” adı altında qeyd olunması məqsəduyğundur.

Səhifə 67-də 3-cü tapşırığın (“**Əgər malın qiyməti 40% ucuzlaşarsa, malın indiki qiyməti neçə faiz olar**”) sualı başa düşülmür.

Yenə həmin səhifədə 4-cü tapşırığın a) bəndinin dərsləyin sonunda verilmiş cavabı “**32%**” deyil, “**132%**” olmalıdır.

Səhifə 68-də 4-cü tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “ $23\frac{17}{21}\%$; $76\frac{4}{21}\%$ ” deyil, “ $76\frac{4}{21}\%$; $23\frac{17}{21}\%$ ” olmalıdır.

Səhifə 71-də 3-cü və **səhifə 72-də** 5-ci tapşırıqlar növbəti mövzulara aid olduğuna görə burada verilməsi məqsədəuyğun deyil.

Səhifə 72-də 5-ci tapşırıqda verilmiş “**Gündəlik olan pul**” anlayışı dəqiq verilməmişdir. MMV-də (səh. 92) məsələnin həlli zamanı “**Gün ərzində daxil olan pul**” anlayışı müxtəlif mənalar kəsb edir.

Səhifə 73-də 5-ci tapşırığın mətni MMV və dərslinin rus dilində olan variantına uyğun verilməmişdir. Buna görə bu tapşırığın mətni dərslinin rus dilində olan variantına uyğunlaşdırılaraq “*Verilən ədədlər hansı tam ədədlər arasında yerləşir?*” kimi verilməlidir.

Səhifə 74-də 11-ci tapşırığın şərtindəki “**A nöqtəsini neçə dərəcə döndərmək lazımdır?**” cümləsi “*OA radiusunu neçə dərəcə döndərmək lazımdır?*” kimi verilməlidir. Həmçinin, tapşırıqdakı “**saat əqrəbinin əksi istiqamətində**” və “**saat əqrəbi istiqamətində**” terminləri əvəzinə, uyğun olaraq “*saat əqrəbi hərəkətinin əksi istiqamətində*” və “*saat əqrəbi hərəkəti istiqamətində*” yazılmalıdır.

Səhifə 76-da 6-cı tapşırığın şərti korrekt deyil.

Səhifə 77-də 3-cü tapşırığın bəndlərinin adlandırılması ilə dərslinin sonunda verilmiş cavablar arasında uyğunsuzluq var.

Yenə həmin səhifədə verilmiş 9-cu tapşırıq keçilməyən mövzuya aiddir.

Səhifə 79-da 6-cı tapşırığın c), ç) və d) bəndləri verilmiş tələbə uyğun deyil. Həmçinin, b) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabında həllər çoxluğunda “-7” verilməməlidir. ç) bəndinin cavabı “{7; 8; ...}” deyil, “{...; -8; -7}” kimi, d) bəndinin cavabı isə “{90; 91; ...}” deyil, “{91; 92; ...}” kimi qeyd olunmalıdır. e) bəndinin (“**2-dən böyük, 3-dən kiçik**”) dərslinin sonundakı cavabı “{3; 4; ...}” kimi verilməmişdir. Şərtədən də göründüyü kimi, bu cavab səhvdir. Doğru cavab isə boş çoxluqdur. MMV-də isə (səh. 102) bu şərt “ $m > 2$ ” kimi verilməmişdir.

Səhifə 80-də 3-cü tapşırığın a) və b) bəndlərinin dərslinin sonunda verilmiş cavabları uyğun olaraq “-9,400” və “-40,084” kimi göstərilmişdir. Həmin cavablar “-9400” və “-40084” kimi verilməlidir.

Səhifə 81-də 13-cü tapşırığın a) bəndinin şərti belədir: “**-1008-dən kiçik, -1010-dan böyük tam ədədlərin cəmini tapın.**” Bu şərti ödəyən yeganə tam ədəd

–1009–dur. Şərtə isə tam ədədlərin cəmi soruşulduğundan aralıq elə seçilməli idi ki, orada ən azı iki tam ədəd olsun. Ona görə də seçilmiş aralıq düzgün verilməlidir.

Səhifə 83-də 7-ci tapşırığın şərtinin korrekt olması üçün dalğıcın dənizin altında “*şaquli yerdəyişmələr*” etdiyi qeyd olunmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 9-cu tapşırığın c) bəndinin şərti belədir: “**Verilənlərə əsasən $|x+y|+x$ ifadəsinin qiymətini tapın: c) $x=-9,09$; $y=20,1$.**” Bu tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**192**” deyil, “1,92” olmalıdır. MMV-də isə (səh. 108) tapşırığın şərti “ **$x=-909$; $y=200$** ” kimi verilmişdir.

Səhifə 84-də 1-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabları tələbə uyğun deyil.

Səhifə 85-də 9-cu tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “ **$t=15^{\circ}\text{C}$** ” deyil, “ **$t=+15^{\circ}\text{C}$** ” olmalıdır.

Səhifə 86-da 2-ci tapşırığın a) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**-8**” deyil, “**8**” olmalıdır.

Səhifə 87-də 5-ci tapşırığın c) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**99744**” deyil, “**9744**” olmalıdır.

Səhifə 90-da 8-ci tapşırığın c) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**7**” deyil, “**-7**” olmalıdır.

Səhifə 94-də 5-ci tapşırığın b) bəndinin mətni qüsurludur. Çünki şərtə hər üç dərnyə gedən şagirdlərin sayı qeyd olunmamışdır. MMV-də isə (səh. 120) hər üç dərnyə gedən şagirdlərin sayı qeyd olunmuşdur. Ona görə də fərqli cavablar alınmışdır.

Səhifə 95-də 12-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**ç**” deyil, “**a**” olmalıdır.

Səhifə 96-da 5-ci tapşırıda “**10 m böyük**” deyil, “**10 m uzun**” yazılmalıdır.

Səhifə 97-də 12-ci tapşırığın şərtində n -in tam ədəd olması qeyd olunmalıdır. 10-cu tapşırığın şərtində bu qeyd olunsada, nədənsə burada yaddan çıxmışdır.

Səhifə 99-da 2-ci tapşırığın ç) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**0**” deyil, “**10**” olmalıdır. 3-cü tapşırığın ə) bəndi oxşar toplananların islahı mövzusunda aiddir. Bu isə **səhifə 102-də** tədris olunur. Mövzunun tədrisindən əvvəl bu tipli tapşırıqların verilməsi metodiki və pedaqoji baxımdan düzgün deyil.

Səhifə 100-də 13-cü tapşırığın şərti belədir: “ **$9(3n-8)+3(36-9n)$ ifadəsi 4-ə bölünür. İfadənin hansı ədədə bölündüyünü göstərin**”. İfadə sadələşdirildikdən sonra 36 ədədi alınır ki, bu da 4-ə tam bölünür. Deməli, tapşırığın şərti səhvdir.

Səhifə 101-də 4-cü tapşırığın şərti “**Verilmiş ifadələrdə mütərizələri elə yazın ki, mütərizənin qarşısında “+” işarəsi olsun**” əvəzinə “**Nümunə**”yə uyğun olaraq “*Verilmiş ifadələri iki mütərizənin cəmi şəklində yazın*” yazılarsa daha məqsədəuyğun olar. Eyni təklifi 5-ci tapşırıqda da aid etmək olar. Orada da tapşırığın şərtini “*Verilmiş ifadələri iki mütərizənin fərqi şəklində yazın*” kimi vermək olar.

Səhifə 104-də 3-cü tapşırığın e) bəndində belə bir tənlik verilmişdir: “ $2x+9=2x-4$ ”. Göründüyü kimi, bu tənliyin kökü yoxdur və bu haqda izahda heç bir məlumat verilməmişdir. Ancaq mövzunun ikinci dərsi üçün nəzərdə tutulan 12-ci tapşırıqda bunun araşdırılmasına aid tapşırıq verilmişdir. Ona görə də e) bəndindəki tənliyin dəyişdirilməsi məqsədəuyğun hesab olunur.

Yenə həmin səhifədə 10-cu tapşırığın a) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**0,2**” deyil, “**0,5**” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 13-cü tapşırığın şərti – “**Tənliklərin kökünün və m -in tam ədəd olduğunu bilərək m -in qiymətini seçmə yolu ilə təyin edin**” düzgün deyil. Çünki burada verilmiş tənliklərin (məsələn: b) $mx=-12$) köklərinin və m üçün tapılacaq qiymətlərin sayı 1-dən çoxdur.

Səhifə 106-da 8-ci tapşırığın sonunda “**onların hər biri neçə balıq tutmuşdur?**” sualı qoyulmuşdur. Ona görə də tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**14**” deyil, “**14 və 28**” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 9-cu tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**40 qəp**” deyil, “**1 man 20 qəp**” olmalıdır.

Səhifə 107-də verilmiş 18-ci tapşırığın şərti səhvdir. Çünki məsələnin həlli zamanı alınmış cavab natural ədəd deyil.

Yenə həmin səhifədə 20-ci tapşırığın da şərti səhv verilmişdir. Məsələnin sualı “**... İlhamın həll edilməmiş məsələlərinin sayından iki dəfə çox olar?**” deyil “*... İlhamın həll edilməmiş məsələlərinin sayından iki dəfə az olar?*” kimi verilməlidir.

Səhifə 108-də 23-cü tapşırığın şərti qüsurludur.

Həmin səhifədə 24-cü tapşırıq dərslinin rus dilində olan variantına düzgün tərcümə olunmamışdır.

Səhifə 111-də 2-ci tapşırığın b) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “**1**” deyil, “**6**” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 6-cı tapşırığın şərti belədir: “ **a və b müsbət ədədlərdir ($a \neq b$). Ulduz işarəsinin yerinə $<$ və $>$ işarələrindən birini elə yazın ki, doğru**

münasibət alınsın: ... c) $|b|*b$; d) $|a|*a$. Göründüyü kimi, c və d bəndindəki ifadələri müqayisə etmək üçün tapşırığın şərtinə “=” işarəsi də əlavə olunmalıdır.

Səhifə 115-də 1-ci tapşırığın b) bəndində verilmiş **“Şah (c8) yerini 4 dama sağa, 2 dama aşağı dəyişsə, hansı xanada olar?”** ifadəsi səhvdir. Çünki şahmatda “şah” fiquru belə bir trayektoriya ilə hərəkət edə bilməz.

Səhifə 119-da 13-cü tapşırığın şərti səhvdir. Çünki verilmiş nöqtələri şərtə uyğun birləşdirdikdə alınmış parçalar kəsişmir.

Səhifə 128-də 5-ci tapşırığın şərtində əvvəlcə qonşu və qarşılıqlı bucaqların qurulmasını, sonra isə onların ölçülməsi tələbini qoymaq daha məqsədəuyğundur. Həmçinin 6-cı tapşırığın 5-ci tapşırıqdan əvvəl verilməsi metodiki cəhətdən daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 129-da 11-ci tapşırıqda **“Şəkl əsasən $\angle AOC$ və $\angle BOC$ -ni təyin edin”** tələbi qoyulduğuna görə cavablarda ardıcılıq gözlənilməlidir. Yəni birinci $\angle AOC$ -nin, sonra isə $\angle BOC$ -nin qiyməti yazılmalıdır. Ona görə də dərsliyin sonunda verilmiş **“a) 35° və 55° ; c) 25° və 65° ”** cavabları **“a) 55° və 35° ; c) 65° və 25° ”** kimi qeyd olunmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 12-ci tapşırığın b) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş cavabı **“10”** deyil, **“ 35° və 145° ”** verilməlidir.

Səhifə 131-də 3-cü tapşırığın b) bəndində **“OK=8 sm”** deyil, **“OK=8 mm”** olmalıdır.

Səhifə 134-də 3-cü tapşırığın şərti **“Radiusları 5 dm və 4 dm olan iki çevrə verilmişdir. Onların mərkəzləri arasındakı məsafə ən azı nə qədər olmalıdır ki, bu çevrələrin biri digərinin xaricində yerləşsin?”** kimi verilmişdir. Dərsliyin sonunda tapşırığın doğru cavabı **“10 dm”** qeyd edilmişdir. Verilmiş şərt daxilində bu məsələnin dəqiq həlli yoxdur. Çünki həmin məsafə üçün $x > 9$ şərtini ödəyən ən kiçik ədəd yoxdur. MMV-də (səh. 168) də bu məsələ düzgün izah edilməmişdir.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı **“Kəsişir”** deyil, **“Kəsişmir”** olmalıdır.

Səhifə 135-də 5-ci tapşırığın şərti belədir: **“AB=9 sm, BC=7 sm, DC=5,3 sm, AK=5 sm olarsa, çevrələrin radiuslarını tapın”**. Burada, **“çevrələrin radiuslarını tapın”** sualı elə başa düşülür ki, hər dörd çevrənin radiusları tapılmalıdır. Bunu anlayan şagird çevrələrin dördünün də radiusunu tapır. Dərsliyin sonunda isə üç cavab göstərilmişdir. **“4 sm; 3 sm; 0,3 sm”**. Burada ya sualın qoyuluşu

dəyişdirilməli, ya da sonda dörd cavab verilməklə tapşırığın düzgün cavabı “5 sm; 4 sm; 3 sm; 2,3 sm” kimi göstərməlidir.

Səhifə 137-də 1-3-cü tapşırıqların dərslinin sonunda verilmiş cavabları yerdəyişmə ilə qeyd olunmuşdur.

Səhifə 138-də 4-cü tapşırıqda radiusu və diametri verilmiş çevrələrin uzunluğunu tapmaq tələb olunur. Dərslinin sonunda verilmiş cavablarla tapşırıq arasında uyğunluğun olması üçün şərtə “ $\pi \approx 3,14$ ” əlavə edilməlidir. Eyni irad həmin səhifədə 8-ci, **səhifə 153-də** isə 7 və 8-ci tapşırıqlara da aid edilir. Həmçinin, 4-cü tapşırığın a) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “18,84 sm” deyil, “18,84 m” olmalıdır. Bu səhifədə verilmiş tapşırıqların dərslinin sonunda verilmiş cavabları isə “**səh. 139**” başlığı altında qeyd edilmişdir.

Səhifə 147-də verilmiş 7, 8, 9-cu tapşırıqların dərslinin sonundakı cavabları “**səh. 146**” deyil, “*səh. 147*” adı altında qeyd olunmalıdır. Həmçinin 8-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı “9,4 m” əvəzinə, “94 sm”, 9-cu tapşırığın cavabı isə “**örtər**” əvəzinə, tapşırığın sualına uyğun olaraq “*yerləşər*” kimi verilməlidir.

Səhifə 152-də 2-ci tapşırığın “**d**” bəndinin “**ç**” kimi adlandırılması tövsiyə olunur. Çünki dərslinin sonunda verilmiş doğru cavab məhz belə adlandırılmışdır.

Səhifə 153-də 6-cı tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabı “**səh. 152**” adı altında qeyd olunmuşdur.

Yenə həmin səhifədə 8-ci tapşırığın a) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş cavabı “10,535 m²” deyil, “10,535 mm²” olmalıdır. b) bəndi üçün isə tapşırığın şərti səhv verilmişdir.

Həmin səhifədə dərslinin rus dilində olan variantında 7-ci tapşırığın a) bəndi üçün verilmiş şəkildə böyük çevrənin radiusu verilməmişdir.

Səhifə 155-də 5-ci tapşırığın mətnində əvvəla “ $\pi \approx 3$ ” şərti verilmədiyi halda, dərslinin sonunda verilmiş cavabda bu nəzərə alınmışdır. İkincisi, 1-ci şəkil üçün silindrin ölçüləri izahda verilmiş silindrlə eyni olduğundan onun dəyişdirilməsi məqsəduyğundur. Üçüncüsü isə 2-ci şəkildə ölçü vahidi kimi “**dm**” verildiyi halda, dərslinin sonunda verilmiş cavabda heç bir çevirmə əməliyyatı aparılmadan “**sm²**” göstərilmişdir.

Səhifə 156-da 7 tapşırıqdan 6-sının silindrin həcmi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur.

Səhifə 157-də 13-cü tapşırığa “ $\pi \approx 3,14$ ” şərti əlavə olunmalıdır. Əks halda dərslinin sonunda verilmiş cavab variantları tapşırıqla uyğun gəlmir.

Səhifə 159-da “Araşdırma 1” və 4-cü tapşırıq şagirdlərin yaş səviyyəsinə uyğun deyil.

Səhifə 167-da 9-cu tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş **“Ədədi orta–3,04”** cavabı səhvdir. Çünki həmin ədədlərin ədədi ortası yüzdə birlərə qədər yuvarlaqlaşdırmaq şərti ilə 3,07-yə bərabər olur.

Səhifə 172-də 9-cu tapşırığın şərtindəki ikinci cümlədə **“tənliyin həlli”** deyil, *“tənliyin kökü”* ifadəsi yazılmalıdır.

Səhifə 173-də 4-cü tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabı **“eyniehtimallı”** kimi verilmişdir. Tapşırığın şərtində sarı və qırmızı muncuqların sayının bərabər olması verilmədiyindən, bu cavabı doğru hesab etmək olmaz.

Səhifə 174-də olan tapşırıqların dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabları *“səh. 174”* adı altında qeyd olunmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 5-ci tapşırığın a) bəndinin dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabı **“3 hadisə mümkündür”** deyil, *“4 hadisə mümkündür”* kimi verilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 10 və 11-ci tapşırıqlar üçün verilmiş doğru cavablar dərslinin sonunda **“11 və 12”** nömrələri ilə qeyd olunub ki, bunlar düzəldilməlidir.

Səhifə 175-də “Nümunə”də verilmiş məsələnin şərtinə görə **“0000”** və **“1111”** hallarının mümkün olub-olmaması aydın olmur.

Səhifə 177-də 11-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabı **“3 üsulla”** əvəzinə *“8 üsulla”* verilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 14-cü tapşırığın şərti qüsurludur. Həmçinin, şagirdlər burada mümkün halların sayını seçmə üsulu ilə tapmalıdırlar. Tapşırıqda verilmiş ədədlərin sayı səkkiz olduğundan, bu o qədər də əlverişli deyil. Ona görə də verilmiş ədədlərin sayının azaldılması tövsiyə olunur. Həmçinin, tapşırığın a) və b) bəndləri üçün dərslinin sonunda verilmiş doğru cavablarda ancaq əlverişli halların sayı verilmişdir. Halbuki, tapşırıqda mümkün halların da sayı soruşulur.

Səhifə 178-də 4-cü tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş doğru cavabı **“b”** kimi göstərilmişdir. Əslində isə doğru cavab üçüncü şəklə uyğun bənd olmalıdır. Həmçinin, tapşırığa uyğun **“şəkil 1”**-in *“a, b və c”* bəndlərinə ayrılması məqsədəuyğundur.

Səhifə 179-da 7-ci tapşırığın dərslinin sonunda verilmiş cavabı **“səh. 178”** adı altında verilmişdir.

Səhifə 180-də 16-cı tapşırığın dərsliyinin sonunda verilmiş cavabı müxtəlif formada olmaqla “**səh. 179**” və “**səh. 180**” adı altında iki dəfə verilmişdir.

Səhifə 182-də 6-cı tapşırığın dərsliyinin sonunda verilmiş cavabı “**3 oyun**” deyil, “**7 oyun**” olmalıdır.

Səhifə 183-də 12-ci tapşırıqda “**Bərabərsizliyi ödəyən tam ədədlər çoxluğunu seçmə üsulu ilə yazın**” tələbi qoyulmuşdur. “**a) $x < 2,7$** ” və “**b) $x \leq 8$** ” bərabərsizliklərinin dərsliyinin sonunda cavabı uyğun olaraq “**{2; 1; 0; -2; -1}**” və “**{-8; -7; -6; -5; -4; -3; -2; -1; 0; 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8}**” kimi göstərilmişdir ki, bu da səhvdir.

Yenə həmin səhifədə verilmiş digər tapşırıqlarda da qüsurlar vardır:

13-cü tapşırığın dərsliyinin sonunda verilmiş cavabı “**a) 1 və -1; b) 1 və -1**” kimi qeyd edilmişdir. Halbuki doğru cavab “**a) 1; b) 1**” olmalıdır.

17-ci tapşırıqda a) bəndinin dərsliyinin sonunda verilmiş cavabına “**2 üçbucaq, 6 kvadrat**” əlavə olunmalıdır. Çünki məsələnin 2 doğru cavabı olur. Həmçinin bu tapşırıq dərsliyinin sonundakı cavaba uyğun olaraq “**a)**” və “**b)**” bəndlərinə ayrılmalıdır.

18-ci tapşırığın dərsliyinin sonundakı cavab variantlarından biri “**6 manata – 6 kitab, 8 manata – 3 kitab**” deyil, “**biri 6 manatdan 3 kitab, 8 manatdan 4 kitab**” kimi verilməlidir. Çünki əks halda kitabların ümumi dəyəri 60 manat olur ki, bu da məsələnin şərtinə ziddir.

20-ci tapşırığın sualı metodiki baxımdan düzgün deyil. “**Bu ərzaqlardan ən çoxu neçə hədiyyə düzəltmək olar?**” sualının əvəzinə “**Bu ərzaqlardan hər birində bərabər sayda çeşid olmaqla ən çoxu neçə hədiyyə düzəltmək olar?**” yazılmalıdır. Eyni irad 21-ci tapşırıqda da aiddir.

Səhifə 187-də 57-ci tapşırığın şərti belədir: “ **$x < 7$ və $y > -5$ bərabərsizliklərinin hər ikisini ödəyən tam ədədlər çoxluğunu seçmə üsulu ilə yazın**”. Əvvəla, bərabərsizliklərin hər ikisi eyni dəyişənlə götürülməlidir. Həmçinin, tapşırığın dərsliyinin sonunda verilmiş cavabı “**{-4; -3; -2; -1; 0; 1; 2; 3; 4; 5}**” deyil, “**{-4; -3; -2; -1; 0; 1; 2; 3; 4; 5; 6}**” olmalıdır.

Səhifə 188-də 74-cü tapşırıqda verilmiş 6-cı misalın $\left(\frac{27}{44} + \frac{17}{55} - \frac{13}{66}\right)$ cavabı “ $\frac{479}{660}$ ” alınsa da, cədvəldə ona müvafiq olan xanada həmin cavab səhvən “ $\frac{609}{660}$ ” kimi verilmişdir.

Yenə həmin səhifədə 75-ci tapşırığın həlli zamanı alınan ədədlər üçbucaq bərabərsizliyini ödəmədiyinə görə, məsələnin şərti səhvdir. Məsələnin şərtindəki “**az**”, “**çox**” sözləri uyğun olaraq “*kiçik*” və “*böyük*” kimi yazılmalıdır. Həmçinin bu tapşırıq səhifə 25-də eyni ilə verilmişdir.

Yenə həmin səhifədə 76-cı tapşırığın şərti səhvdir. Belə ki, verilənlərə əsasən üçbucağın ikinci tərəfini tapdıqda onun uzunluğu mənfi ədəd alınır.

Səhifə 189-də 77-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavablarının bəndləri verilənlərə uyğun deyil. Həmçinin burada a) bəndi üçün nəzərdə tutulmuş “ $\frac{33}{60}$ ” cavabı ixtisar edilərək yazılmalı, c) bəndi üçün nəzərdə tutulmuş “ $3\frac{3}{14}$ ” cavabı isə “ $3\frac{13}{24}$ ” ilə əvəz edilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 78-ci tapşırığın a) bəndinin dərsliyin sonunda verilmiş “ $\frac{56}{105}$ ” cavabı ixtisar edilərək “ $\frac{8}{15}$ ” kimi, ç) bəndinin cavabı isə “ $8\frac{4}{21}$ ” deyil, “ $7\frac{20}{21}$ ” kimi verilməlidir.

Səhifə 191-də verilmiş 95-98-ci tapşırıqların həll üsulları bu vaxtadək tədris olunmamışdır.

Səhifə 192-də 113-cü tapşırığın bütün bəndlərinin (a, b, c, ç) dərsliyin sonunda verilmiş cavabları səhvdir. Ya cavablarda düzəliş olunmalı, ya da məsələnin şərtində düzbucaqlının perimetrinin “**45 sm**” deyil, “*90 sm*” olduğu göstərilməlidir.

Səhifə 193-də 124-cü tapşırığın a) bəndinin şərtinin dəqiqləşdirilərək yazılması daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 194-də 128-ci tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**39**” deyil, “**36**” olmalıdır.

Səhifə 196-da 159-cu tapşırığın dərsliyin sonunda verilmiş cavabı “**15 kq və 45 kq**” deyil, “*45 və 15*” olmalıdır.

“Müəllim üçün metodik vəsait”in (MMV-nin)

məzmununun işlənməsi baxımından

MMV-də mövzuların illik tematik planlaşdırılmasına dair nümunə, 5-ci sinifdə keçirilənlərin təkrarına və 6-cı sinifdə nəzərdə tutulmuş materiallara dair dərs nümunələri, şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsinə dair tövsiyələr, summativ qiymətləndirmə vasitələri haqqında məlumat verilmişdir.

Bununla belə, MMV-də qüsurlar da var. Bunlar aşağıdakılardır:

Qeyd edilən səhifələrdə dərsin əsas mərhələlərindən biri olan **“Problemin qoyulması (motivasiya)”** verilməmişdir: səhifə 17-də (dərs 5-6), 30-da (dərs 15-16), 33-də (dərs 17-18), 44-də (dərs 23), 50-də (dərs 1-2), 56-da (dərs 6-7), 58-də (dərs 8-9), 63-də (dərs 12), 67-də (dərs 13-14), 75-də (dərs 18-19), 77-də (dərs 20), 95-də (dərs 2), 101-də (dərs 5), 103-də (dərs 6-7), 105-də (dərs 8-10), 109-da (dərs 11-12), 113-də (dərs 13-14), 116-da (dərs 15-16), 117-də (dərs 17-19), 119-da (dərs 20-21), 126-da (dərs 1), 132-də (dərs 6), 134-də (dərs 7-9), 136-da (dərs 10-12), 140-da (dərs 13-14), 148-də (dərs 1), 153-də (dərs 5-6), 155-də (dərs 7-8), 161-də (dərs 1-2), 168-də (dərs 10), 173-də (dərs 14), 181-də (dərs 2-3), 185-də (dərs 4), 187-də (dərs 5-6), 190-da (dərs 7), 202-də (dərs 3), 203-də (dərs 4), 205-də (dərs 5-6), 213-də (dərs 12-13).

Bəzi səhifələrdə isə **“Problemin qoyulması (motivasiya)”** mərhələsi metodiki cəhətdən düzgün verilməmişdir. Məsələn, səhifə 11-də (dərs 2), 12-də (dərs 3-4), 18-də (dərs 7), 25-də (dərs 10), 27-də (dərs 11), 28-də (dərs 12-14), 34-də (dərs 19), 36-da (dərs 20), 38-də (dərs 21), 42-də (dərs 22), 52-də (dərs 3-5), 73-də (dərs 16-17), 91-də (dərs 1), 96-da (dərs 3), 99-da (dərs 4), 127-də (dərs 2), 129-da (dərs 3-4), 131-də (dərs 5), 149-də (dərs 2), 150-də (dərs 3-4), 163-də (dərs 3), 164-də (dərs 4-6), 167-də (dərs 7-9), 172-də (dərs 13), 179-da (dərs 1), 192-də (dərs 8-9), 198-də (dərs 1), 199-da (dərs 2), 209-da (dərs 7), 210-da (dərs 8), 211-də (dərs 9), 212-də (dərs 10-11). Burada, motivasiya qismində istifadə olunan suallar ənənəvi təlim üsulunda olduğu kimidir. Motivasiya sualı toplusu elə olmalıdır ki, şagirdlər bu sualın ətrafında düşünsünlər. Cavablar elə verilməlidir ki, bu yeni dərsin adının təyin olunmasına kömək etsin.

Bir sıra səhifələrdə **“Tədqiqat sualı”** verilməmişdir. Məsələn, səhifə 33-də (dərs 17-18), 44-də (dərs 23), 50-də (dərs 1-2), 58-də (dərs 8-9), 63-də (dərs 12), 67-də (dərs 13-14), 96-da (dərs 3), 101-də (dərs 5), 103-də (dərs 6-7), 117-də (dərs 17-19), 153-də (dərs 5-6), 155-də (dərs 7-8), 168-də (dərs 10), 173-də (dərs 14), 181-də (dərs 2-3), 190-da (dərs 7), 192-də (dərs 8-9).

Adlı ədədlər misalın sonunda verilərkən mötərizə içərisində yazılmalıdır. Burada isə buna aşağıda verilən səhifələrdə riayət olunmamışdır: səhifə 43-də, 44-də, 54-də, 58-də, 63-də, 64-də, 74-də, 75-də, 78-də, 81-də, 82-də, 83-də, 137-də, 171-də, 181-də, 188-də, 189-da.

Səhifə 11-də (dərs 2) “Mürəkkəb ədədlərin sadə vuruqlara ayrılması” mövzusunda fəal dərsin vacib komponenti olan motivasiya sualı qoyulsa da, bu normal hesab edilə bilməz. Çünki müəllimin 12 ədədini iki ədədin hasili şəklində göstərməyi tapşırması motivasiya sualı deyil. Burada, şagirdlər $12=3\cdot 4$, $12=2\cdot 6$, $12=1\cdot 12$ yazacaq ki, bununla da nəyə isə nail olmaq mümkün deyil. Ona görə də ikinci sual da tapşırılmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 360-ın sadə vuruqlara ayrılması sxemi düzgün verilməmişdir. 360-ın sadə vuruqlara ayrılması sütununda 45-in 2-yə bölünməsi deyil, 3-ə bölünməsi göstərilmişdir.

Səhifə 12-də 2-ci sətirdə verilmiş **“hər bir”** ifadəsi artıqdır. Həmin səhifədə 3-cü abzasda **“360-nın”** deyil, **“360-ın”** olmalıdır.

Səhifə 13-də “Eylər-Venn” diaqramında 12-nin bölənlərinin hamısı qeyd olunmamışdır. Həmin səhifədə **“Nümunə”**də verilmiş **“Ortaq bölənlər: $2\cdot 2\cdot 2=8$ ”** yazılışı doğru deyil.

Səhifə 19-da (dərs 7) “Kəsrin əsas xassəsi” mövzusunda **“Problemin qoyulması: Lövhdə bir neçə kəsr yazılır, onların surət və məxrəcini eyni bir natural ədədə vurmaq və ya bölməklə ona bərabər kəsrlər yazılır: $\frac{5}{20} = \frac{1}{4} = \frac{2}{8} = \frac{6}{24}$ və s.”** fikri yeni təlim üsuluna görə qəbul olunmazdır. Qoyulan sual motivasiya sualı kimi verilə bilməz. Yeni dərsdə şagirdlər kəsrin surət və məxrəcini eyni bir natural ədədə vurmağı və bölməyi öyrənməlidirlər. Bunun üçün motivasiya sualı qoyulmalıdır. Burada isə qabaqcadan kəsrin surət və məxrəcini eyni bir natural ədədə vurmaq tələb olunur.

Motivasiya qismində istifadə olunan materialın xüsusiyyətləri cəlbedici, qeyri-adi, müəmmalı, gözlənilməz olmalı, şagirdlərin marağını və müstəqil təfəkkürünü şövqləndirməlidir.

Səhifə 25-də (dərs 10) “Kəsrlərin eyni (ortaq) məxrəcə gətirilməsi” mövzusunda **“Problemin qoyulması (motivasiya)”**, problemin həllinin nədən ibarət olması məlum deyil, dərsin gedişi ənənəvi təlim üsulunda olduğu kimidir.

Yenə həmin səhifədə 3-cü abzasda 4 və 6 üçün ən kiçik ortaq məxrəcin 24 olduğu qeyd olunmuşdur ki, bu isə səhv fikirdir.

Səhifə 33-də (dərs 17-18) “Kəsrlərin vurulması” mövzusunda verilən izah dərsin mahiyyətinə uyğun deyil və dərs ənənəvi təlim üsulu ilə izah olunmuşdur. Mövzu metodiki baxımdan anlaşıqlı şəkildə verilməmişdir. Kəsrin natural ədədə vurulması izah edilmiş, iki kəsrin hasili isə izah edilməmişdir.

Səhifə 36-da (dərs 20) “Qarşılıqlı tərs ədədlər” mövzusunda “sıfırın” tərsinin olmadığı qeyd edilməlidir.

Səhifə 43-də 7-ci çalışmanın izahında verilmiş bərabərliklərin sonunda mötərizə daxilində cavabın nəyə aid olduğu 12-ci çalışmada olduğu kimi qeyd edilməlidir. Lakin 12-ci çalışmada da müəyyən qüsurlar var. Belə ki, “q” işarəsi də mötərizə içərisində yazılmalıdır.

Səhifə 51-də MMV-nin rus dilində olan variantında 25-ci çalışmanın “**Tam hissə modeli ilə həlli**”nə uyğun şəkil verilməmişdir.

Səhifə 54-də sonuncu abzasda “ **$a=96, b=14$** ” deyil, “ $a=14, b=96$ ” olmalıdır.

Səhifə 57-də I, II və III nümunələrdə “**üçbucaqların tərəfinin uzunluqları**” deyil, “*üçbucaqların tərəflərinin uzunluqları*” yazılmalıdır.

Səhifə 58-də çalışma 22-nin həllində verilmiş “ **$110:22=5$ - bu, bir hissəyə düşən yol xərcidir**” ifadəsi “ $110:22=5$ (*man.– bir hissəyə düşən yol xərci*)” kimi yazılmalıdır. Növbəti abzasda “**manat**” sözü mötərizə içərisində verilməlidir. Cavabda isə “**30, 35, 45 manat**” deyil, “*30 man., 35 man., 45 man.*” yazılmalıdır.

Səhifə 59-da 3-cü abzasda və sonuncu sətirdə məxrəcdə verilmiş ifadənin mötərizə içərisində yazılması məqsədəuyğun deyil.

Səhifə 60-da çalışma 8-in cavabı iki dəfə verilmişdir. Həmin səhifədə sonuncu abzasda “ **$a:b=2,5$** ” deyil, “ $a:b=2.5$ ” olmalıdır.

Səhifə 63-də (dərs 12) “Ədədin verilmiş ədədlərlə tərs mütənasib hissələrə bölünməsi” mövzusunda “**Problemin qoyulması**” mərhələsi, tədqiqat sualı, tədqiqatın aparılması və s. verilməmişdir. Motivasiya sualı qoyulmadığı, dərsin adı bilinmədiyi halda, yeni dərsin adından istifadə olunmuşdur (“**470 ədədini 3, 4 və 5 ədədləri ilə tərs mütənasib hissələrə bölək**”).

Səhifə 65-də çalışma 7-nin cavabı “**12 və 18 nəfər**” deyil, “*12 nəfər, 18 nəfər*” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 73-də (dərs 16-17) “Faizinə görə ədədin tapılması” mövzusunda “**Problemin qoyulması**” mərhələsi verilsə də, bu araşdırma deyil, motivasiya deyil. Bu araşdırmaya əsasən də dərsin adının “**Faizinə görə ədədin tapılması**” olması alınmır. İzahda verilir: “**Müəllim növbəti sualı verir. Ədədin verilmiş faizini necə tapmaq olar? Şagirdlərin fikirləri dinlənir**”. Bu isə problemin qoyuluşu hesab oluna bilməz.

Səhifə 75-də (dərs 18-19) “İki ədədin nisbətinin faizlə ifadəsi” mövzusunda “**Problemin qoyulması**” mərhələsi verilməmişdir. Problem sualı (motivasiya) kimi

verilən **“44 ədədi 85-in hansı hissəsini təşkil edir?”** təklifi bir sorğu və ya araşdırma kimi qəbul edilə bilər. Bu araşdırmaya əsasən də dərslərin adı **“İki ədədin nisbətinin faizlə ifadəsi”** haqqında danışmağa əsas vermir. Motivasiya elə olmalıdır ki, şagirdlər mövzunun adını və ya ona yaxın fikirləri bildirsinsinlər.

Səhifə 77-də 19-cu çalışmanın cavabı düzgün verilməmişdir.

Səhifə 80-də 2-ci çalışmanın 1-ci bəndi üçün verilmiş həll üsulu və cavabı səhvdir. Orada verilmişdir ki, ədədin 2,5 dəfə azalması onun 150% azalması deməkdir. Halbuki, ədədin 2,5 dəfə azalması onun 60% azalması ilə nəticələnir. Həmin çalışmanın 2-ci bəndi üçün cavabda verilmiş **“20% faiz artmışdır”** ifadəsində *“faiz”* sözü yazılmamalıdır.

Səhifə 81-də **“İkinci dərs”**də **“Problemin qoyulması”, “Tədqiqat sualı”, “Tədqiqatın aparılması”** yazılmışdır. İkinci dərs yeni mövzu deyil, birinci dərslərin davamıdır. Ona görə də **“Problemin qoyulması”, “Tədqiqat sualı”, “Tədqiqatın aparılması”** birinci dərslərdə verilməli idi. Həm də yazılan problem (motivasiya) deyil, araşdırmaadır.

Yenə həmin səhifədə 2-ci abzasın sonunda verilmiş **“ $\frac{1}{2} = 0,05 = 5\%$ ”** bərabərliyi **“ $\frac{1}{20} = 0,05 = 5\%$ ”** kimi olmalıdır. MMV-nin rus dilində olan variantında isə məhlulun qatılığına verilən **“Отношение массы воды вместе с солью к массе соли называется процентным содержанием соли в растворе или концентрацией раствора”** tərifini səhv ifadə edilmişdir. Növbəti cümlədə verilmiş **“что в данном растворе 100 г воды и 12 г соли”** ifadəsi də səhvdir. Həmin ifadə **“что в данном растворе массой 100 г находится 12 г соли”** kimi verilməlidir.

Səhifə 82-də yuxarıda verilmiş **“600:(60+x)=90:30”** tənəsübu səhvdir, **“600:(600+x)=20:30”** kimi olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə çalışma 1-in cavabında **“ $13\frac{1}{3}l$ ”** olmalıdır.

Səhifə 88-də **“Böyük summativ qiymətləndirmə 1”**də verilmiş 4-cü tapşırığın cavabı mənfi ədəd alınır ki, bu isə hələ tədris olunmayıb.

Səhifə 91-də (dərs 1) **“Müsbət və mənfi ədədlər”** mövzusu üzrə iş üsulu düzgün seçilməmişdir. Belə ki, əvvəla, **“anlayışın çıxarılması”** adlı iş üsulu yoxdur. İkincisi, isə burada **“beyin həmləsi”** deyil **“səmərali mütalifə”**- işarələrdən istifadə edib mətni başa düşmək üçün yoxlamaqla düzgün cavab axtarmaq üsulundan (INSERT) istifadə etmək daha düzgün olar.

Dərsin gedişində “**Problemin qoyulması**” yazılsa da, burada heç bir problem qoyulmayıb. Problem yoxdursa onda tədqiq edilən nədir? Məlumdur ki, “**Tədqiqat sualı**”nda problemin həlli istiqamətində fərziyyələr irəli sürülür və tədqiqat zamanı müəyyən nəticə çıxarılır. Bu mövzuda tədqiqat “*mənfi ədəd*” anlayışının varlığını təsdiq etmək üçün lazımdır. Bundan sonra isə burada verildiyi kimi “**Mənfi ədədlər nə üçün lazımdır**” sualını vermək olar.

Səhifə 92-də çalışma 5-in izahı şagirdlərin bilik səviyyəsinə uyğun deyil. Çünki çalışmanın həllində “**1400–1500**” kimi fərqlərin tapılması lazım gəlir ki, bu da hələ tədris olunmamışdır. İzah isə bu şəkildə verilib: “**Burada şagird azalanan çıxılardan kiçik olduğu halda alınan fərqlin borc olduğunu təyin etməyi bacarmalıdır. Yəni, daxil olan pul –1000 (1000 manat borc – zərər) kimi başa düşülür**”. Müsbət və mənfi ədədlərin izahında isə borcun mənfi ilə işarə edilməsi kimi şərtləşmələrə rast gəlinmir. Digər tərəfdən isə izahın sonunda qeyd olunur ki, bu çalışmanın yerinə yetirilməsinə 10 dəqiqə vaxt sərf olunur. 45 dəqiqə müddətində isə şagirdlər həm müsbət və mənfi ədədləri tanımalı, həm də dərslikdə verilmiş çalışma 1-5-i yerinə yetirməlidirlər ki, bu da mümkün deyil. Həmçinin, müsbət və mənfi ədədləri hələ tam dərk etməmiş şagirdə 3–5 tipli tapşırıqların verilməsi metodiki və psixoloji cəhətdən düzgün deyildir.

Səhifə 94-də 1-ci tapşırıqda “–18” deyil, “+18” yazılmalıdır.

Səhifə 96-da çalışma 11-in izahı qüsurlu olmaqla yanaşı, həmçinin “**saat əqrəbi istiqamətində**” və “**saat əqrəbinin əksi istiqamətində**” kimi ifadələr düzgün deyil (bu ifadələr dərslikdə də (səh.74) eyni formada verilmişdir). Əslində isə həmin ifadələr “*saat əqrəbi hərəkəti istiqaməti*” və “*saat əqrəbi hərəkətinin əksi istiqaməti*” kimi olmalıdır.

Səhifə 97-də verilmiş iş vərəqində göstərilmiş nöqtələrdən 3-nün koordinatı mənfi kəsr ədəddir ki, bu da hələ öyrədilməyib:

a) soldan ikinci nöqtənin koordinatı –1,5;

c) soldan birinci, ikinci və üçüncü nöqtələrin koordinatları uyğun olaraq –22,5; –17,5 və –2,5-dir.

Səhifə 102-də 6-cı tapşırığın izahında verilmiş “ $x = \{-4; -3; -2; -1; 0\}$, $a = \{-3; -2; -1; 0\}$, $m = \{3; 4; 5; \dots\}$ ” yazılışları səhvdir. Çünki x , a və m çoxluğun işarəsi deyil.

Səhifə 104-də çalışma 3-ün cavabı “–179999860” deyil, “–189999930” olmalıdır.

Yenə həmin səhifədə 4-cü çalışmanın həllində üçüncü mötərizədə “–25000” deyil, “–250000” olmalıdır.

Səhifə 108-də cədvəldə III qrup üçün verilmiş 2-ci tapşırıq dərslikdə olan müvafiq tapşırıqdan fərqlidir. Dərslikdə verildiyi kimi, burada da $x=-9,09$; $y=20,1$ olmalıdır.

Səhifə 109-da 14-cü tapşırığın izahı şagirdlərin yaş xüsusiyyətlərinə uyğun deyil.

Səhifə 111-də 2-ci tapşırıqda “A” və “S” hərfləri üçün misalın verilməsinə ehtiyac yoxdur. Çünki bu misalların cavabı uyğun cədvəldə yoxdur.

Səhifə 113-də (dərs 13-14) “Tam ədədlərin vurulması” mövzusu üzrə dərsin mərhələlərinin bu şəkildə təqdim edilməsi ilə, verilən məsləhət və göstərişlərin kurikulum tələbləri əsasında təşkil olunmuş dərsə əlaqəsi yoxdur.

Tədqiqat zamanı heç bir fərziyyənin doğru olub olmadığını sübuta yetirilməsinə cəhd edilmir. Şagird yaddaşa əsaslanaraq hasilin işarəsini təyin etməyə cəhd edir. Belə olan halda hər hansı tədqiqatdan söhbət gedə bilməz. “**İş üsulu**”nda verilmiş “**beyin həmləsi**” necə yaradılmışdır? Bu suallara burada verilmiş göstəriş və tövsiyələrə əsasən cavab tapmaq mümkün deyil.

Səhifə 116-da “İş vərəqinə nümunə”də verilmiş tapşırığın b) bəndində “–12·12=144” deyil, “–12·12=–144” olmalıdır.

Həmin səhifədə dərsliyin rus dilində olan variantında 7-ci tapşırığın izahı həm düzgün tərcümə olunmamış, həm də səhv verilmişdir.

Səhifə 119-da (dərslikdə isə səh.93-dən) başlayaraq Eyler-Venn diaqramları səhvən “**Eyler-Venn dairələri**” kimi adlandırılmışdır.

Səhifə 120-də “İkinci dərs”dən əvvəlki abzasda verilmiş “**Səhifə 19-da**” ifadəsi olmamalıdır. Çünki mövzu üzrə çalışmalar dərslikdə **səhifə 93-də** verilmişdir.

Səhifə 123-də “III tədris vahidi üzrə kiçik summativ qiymətləndirmə”nin 1-ci test tapşırığında ç) distraktoru “**A+B>o**” deyil, “**A+B>0**” kimi yazılmalıdır. Çünki bərabərsizlikdə “o” hərfi deyil, “sıfır” olmalıdır.

Həmin səhifədə MMV-nin rus dilində olan variantında 7-ci tapşırığın şərti korrekt deyil.

Səhifə 126-da (dərs 1) “Riyazi ifadə” mövzusu üzrə dərsin gedişində verilmiş 4-cü bənddəki izahata əsasən “**Riyazi ifadə**” anlayışının daxil edilməsi məqsədəuyğun deyil. Bu anlayış həm burada, həm də dərslikdə normal şəkildə daxil edilməmişdir. “**Riyazi ifadə**” anlayışının daxil edilməsi üçün problem vəziyyəti

yaradılmamışdır. “*Riyazi ifadələr necə yazılır və oxunur?*” kimi suala problem qoyuluşu demək metodiki səhvdir. Tapşırıqların icrası isə tədqiqat işi hesab oluna bilməz. Həmçinin, “**Dərsin gedişi**”ndə verilmiş “**rəqəmlər, işarələr dili**” kimi termin yoxdur.

Səhifə 127-də (dərs 2) “Əmsal” mövzusu üzrə dərsin təşkilində müəllimlərə “**İş üsulu: beyin həmləsi, müzakirə**” üsullarından istifadə olunması tövsiyə edilir. Məlumdur ki, bu zaman bütün sinif hər hansı bir problemin həllinə cəlb edilir və əvvəlcədən planlaşdırılmış qısa zaman müddətində lazımı məlumatlar əldə edilir. Burada istifadə edilən suallar əsasında isə belə bir vəziyyətin yaradılması mümkün deyil. “**Tədqiqatın aparılması**” hissəsində isə şagird səviyyəsində, lazımsız tövsiyənin verilməsi müasir dərsin tələbləri baxımından və metodiki cəhətdən düzgün deyil.

Səhifə 128-də 1-ci abzasın son cümləsi yarımçıqdır.

Səhifə 129-da (dərs 3-4) “Mötərizələrin açılması” mövzusu üzrə dərsin nəticəsi “**Problemin qoyuluşu**”ndan asılıdır. Məlumdur ki, problem ümumi şəkildə qoyulmalıdır, xüsusi hal üçün problem qoyuluşu elmi-metodiki cəhətdən düzgün deyil. Sual olunur: verilmiş ifadələrdə olan mötərizələrin açılması ilə bağlı qaydaları şagirdlər haradan bilirlər ki, verilmiş ardıcılıqla mötərizələri açır və hesablayırlar? Bu şəkildə qoyulmuş problem və göstərişlər əsasında şagirdlərdən nəticənin alınması mümkün deyil. Əvvəla, burada birinci abzasdan başlayaraq verilmiş cümlədə fikir aydın deyil. İkincisi, “**Tədqiqat sualı**” ilə ondan sonra verilənlər arasında heç bir əlaqə yoxdur. Orada verilənlər isə tədqiqat deyil, aidyyəti olmayan göstərişlərdir. Nəhayət, dərslikdə verilmiş 1-7-ci tapşırıqların icrası tədqiqat işi deyil. Onların icrası öyrənilmiş biliklərin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Həmçinin, ikinci abzasda “**və ya**” bağlayıcısının düzgün işlənməməsi məntiqi səhvə gətirir.

Səhifə 131-də “Problemin qoyulması”nda iki yerdə verilmiş “**və ya**” bağlayıcısı “*və*” ilə əvəz olunmalıdır.

Səhifə 132-də (dərs 6) “Oxşar toplananların islahı” mövzusu üzrə “*islah*” anlayışının krossvord vasitəsilə verilməsinə aid nümunə verilsəydi, onda müəlliflərin fikri daha aydın olardı. Qeyd etmək olar ki, “*anlayışın çıxarılması*” dərsin müəyyən mərhələsidir ki, bu da “*Problemin qoyulması*” mərhələsində yerinə yetirilir. Əslində hər bir problem qoyuluşu müəyyən anlayışın çıxarılması deməkdir. Burada müasir dərsin tələbləri baxımından müəllim üçün lazımı göstəriş verilməmişdir.

Səhifə 134-də (dərs 7-9) “Tənlik” mövzusu üzrə tərəzi nümunələri əsasında nəzərdə tutulan üsulla (dərslikdə bu üsul əsasında tənliyin həlli üsulu alınmayıb) verilmiş tənliyin həlli üçün istifadə edilən belə lazımsız üsulun heç bir əlaqəsi yoxdur. Əslində burada problemin həlli yox, həlli görünməyən yeni problem yaradılmışdır. Həmçinin, burada əlaqəsiz fikirlər işlədilir. Müəlliflər tənliyin həlli zamanı onun hər hansı həddini “=” işarəsinin bir tərəfindən digər tərəfinə keçirilməsi qaydasını vermək istəsələr də ona nail olunmamışdır. Bunun üçün isə istifadə olunan üsul metodiki cəhətdən səhvdir.

“**Tədqiqat sualı**”nın mətni dil-üslub cəhətdən qüsurlu olmaqla bərabər, orada artıq sözlərdən istifadə edildiyi üçün onun həcmi böyük alınmışdır. İkincisi, burada tədqiqat aparılmamışdır, sadəcə tənlik həll edilmişdir. Məlum qaydaya əsaslanmaqla tənlik həll etmək isə tədqiqat sayıla bilməz. Belə metodika müəllimlərdə “**Tədqiqat sualı**” haqqında yanlış fikir formalaşdırır. Ona görə də deyilə bilər ki, “**Tənliyi həll edir**” şəklində qoyulmuş təlim nəticəsinə nail olunmamışdır.

Səhifə 138-də 21-ci tapşırığın izahında verilmiş “**deməli bütün südün $\frac{1}{2}$ hissəsi qalıb: $\frac{1}{2}x$** ” ifadəsi məsələ ilə uzlaşmır. Çünki tənlik qurmaq üçün südün qalan hissəsi deyil, götürülən hissəsi lazımdır.

Yenə həmin səhifədə 25-ci tapşırığ üçün qurulmuş “ **$1,7(28+x)-1,4(28-x)=2,2$** ” tənliyi səhvdir. Həmin tənlik “ **$1,7(28-x)-1,4(28+x)=2,2$** ” kimi verilməlidir.

Yenə həmin səhifədə 30-cu tapşırığın həlli üçün verilmiş izah anlaşılmaz cümlələrdən ibarətdir.

Səhifə 141-də 8-ci tapşırığın izahında 2-ci bənd üçün verilmiş “**Deməli $x=5$ olarsa**” ifadəsi “*Deməli, $x=-5$ olarsa*” kimi yazılmalıdır. Həmçinin, bu bəndin izahı təkrar olaraq 2 dəfə verilmişdir.

Səhifə 145-də 4-cü test tapşırığın şərtinin – “**Verilmiş ifadəni mütərizəsiz yazın**” deyil, “*Verilmiş ifadədə mütərizəni açın*” kimi yazılması daha məqsədəuyğun olar.

Səhifə 146-da MMV-nin rus dilində olan variantında “**IV tədris vahidi üzrə kiçik summativ qiymətləndirmə**”nin 10-cu tapşırığının cavabı 0,5 alınır. Bu isə təqdim olunmuş cavab variantlarında yoxdur.

Səhifə 148-də (dərs 1) “Paralel və perpendikulyar düz xətlər” mövzusunda paralel düz xətlər və üst-üstə düşən düz xətlər qarışdırılıb. Belə ki, üst-üstə düşən düz xətlərin paralelliklə eyni götürülməsi təklif olunur. Bu isə düzgün hesab edilə bilməz.

Qeyd etmək lazımdır ki, müstəvi üzərində heç bir ortaq nöqtəsi olmayan düz xətlər paralel düz xətlər adlanır. Üst-üstə düşən düz xətlərin isə metodik vəsaitdə də qeyd edildiyi kimi sonsuz sayda ortaq nöqtəsi olur. Buna görə də bu iki qarşılıqlı vəziyyət eyniləşdirilə bilməz. Həmçinin, dərsin adından sonra verilmiş “**dərslik, səh. 113**” ifadəsi “*dərslik, səh. 112*” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 154-də və **səhifə 155** cədvəldə III səviyyə üçün verilmiş “**iki dəyişən arasında**” ifadəsinin “*iki kəmiyyət arasında*” kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 162-də 12-ci tapşırığın izahında verilmiş “ $\angle KON=45-10=35^\circ$, $\angle MON=125+2\cdot 10=145^\circ$ ” və “**Cavab:** $\angle KON=35^\circ$, $\angle MON=145^\circ$ ” ifadələri uyğun olaraq “ $\angle MOK=45^\circ-10^\circ=35^\circ$, $\angle KON=125^\circ+2\cdot 10^\circ=145^\circ$ ” və “**Cavab:** $\angle MOK=35^\circ$, $\angle KON=145^\circ$ ” kimi yazılmalıdır.

Yenə həmin səhifədə yaşıl fonda verilmiş tənlikdə “40, 70 və 180” deyil, “ 40° ; 70° və 180° ” olmalıdır.

Səhifə 166-da 2-ci tapşırığın izahında verilmiş “**9·12=8·MD**” bərabərliyindən alınan “**DM=96:9**” bərabərliyi səhvdir. Burada, “ $DM=108:8$, $DM=13,5$ (sm)” olmalıdır.

Səhifə 168-də 3-cü tapşırıqda verilmiş “**Radiusları 5 dm və 4 dm olan iki çevrə biri digərinin xaricində olması üçün onların mərkəzi arasındakı məsafə ən az 10 sm olmalıdır**” izahı səhvdir. Çünki həmin çevrələr arasındakı məsafə onların radiusları cəmindən, yəni 9 dm-dən böyük olmalıdır. Bu şərti ödəyən ən kiçik ədəd isə yoxdur.

Səhifə 173-də axırdan 2-ci abzasda verilmiş “**konkruyent**” sözü “konqruyent” kimi yazılmalıdır.

Səhifə 176-da 3-cü test tapşırığın şərtinin – “**Qonşu bucaqlardan biri 108° -dir, ona qonşu olan bucağı tapın**” deyil, “ 108° -li bucağa qonşu olan bucağın dərəcə ölçüsünü tapın” kimi yazılması məqsədəuyğun olar.

Səhifə 180-də 5-ci tapşırığın a) bəndinin cavabı “**9063,728**” deyil, “9003,728” olmalıdır.

Səhifə 181-də 9-cu tapşırığın cavabında verilmiş “**xalça döşəməni örtər**” ifadəsi “*xalça döşəməyə yerləşər*” kimi olmalıdır.

Səhifə 188-də 3-cü çalışmanın a) və b) bəndlərinin cavabında verilmiş “ $S = \frac{25}{4}\pi = 19,625$ ” və “ $S = 19,625$ ” ifadələri “ $\pi \approx 3,14$ ” olduğuna görə, uyğun olaraq “ $S = \frac{25}{4}\pi \approx 19,625$ ” və “ $S \approx 19,625$ ” olmalıdır.

Səhifə 192-də axırdan ikinci abzasda verilmiş **“Silindrin də həcmnin düzbucaqlı paralelepipedin həcmi ilə eyni olduğu şagirdlərə izah edilir”** fikri düzgün ifadə edilməmişdir. Həmçinin MMV-nin rus dilində olan variantında mövzunun izahı düzgün tərcümə olunmamışdır.

Səhifə 205-də **“İş vərəqinə nümunə”**də 1-ci bənddə **“Bu zaman şəkildəki kimi pəncərə açılır”** fikri qeyd olunmuş, lakin səhifədə həmin pəncərənin şəkli verilməmişdir.

Səhifə 206-da 4-cü tapşırığın izahında verilmiş **“Məsələn: 21, 34, 36, 42”** ifadəsi *“Məsələn: 21, 34, 39, 42”* kimi verilməlidir.

Səhifə 207-də 26-cı tapşırığın izahında verilmiş **“28:5=16,8”** bərabərliyi səhvdir. Həmin bərabərlik **“3·28:5=16,8”** kimi olmalıdır.

Səhifə 211-də 5-ci tapşırığın izahı səhv verilmişdir. a) bəndi üçün baş verə biləcək mümkün hadisələrin sayı 3 deyil, 4 olmalıdır. b) bəndi üçün verilmiş **“bu hadisələrin hamısı eyniehtimallıdır”** cavabı isə *“I və II kitabı oxuması eyniehtimallı, III kitabı oxuması isə çoxehtimallıdır”* kimi olmalıdır.

3

Səhifə 213-də 1-ci tapşırığın a) bəndinin izahında verilmiş **“□ □ ”** sxemi

1 3

3

“□ □ ” kimi verilməlidir.

1 2

Yenə həmin səhifədə 3-cü tapşırığın izahının daha anlaşılıqlı olması üçün **“12, 13, 14, 15, ...”** ifadəsinin **“1 və 2, 1 və 3, 1 və 4, 1 və 5, ...”** kimi verilməsi daha məqsədəuyğundur.

Səhifə 218-də 9-cu test tapşırığının şərti **“Bərabərsizliyin həllini seçmə üsulu ilə yerinə yetirin”** deyil, *“Seçmə üsulu ilə bərabərsizliyin bir neçə həllini tapın”* kimi olmalıdır.